

U S T A W A

z dnia 2022 r.

o zmianie ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2021 r. poz. 408, 694, 2105 i 2427) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Przepisy karne skarbowe i wykroczenia skarbowe określone w rozdziale 7 są karalne także w razie popełnienia ich za granicą, jeżeli zostały ujawnione w wyniku czynności kontrolnych przeprowadzonych tam przez polski organ celny lub inny organ uprawniony na podstawie umów międzynarodowych. Przepis stosuje się odpowiednio, jeżeli wykroczenie skarbowe określone w art. 106e, art. 106f § 2 i art. 106h zostało popełnione za granicą.”;

2) w art. 15:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W razie orzeczenia przepadku przedmiotów, ściągnięcia ich równowartości pieniężnej lub obowiązku uiszczenia ich równowartości pieniężnej oraz w razie zrzeczenia się prawa własności zatrzymanych rzeczy, o którym mowa w art. 137a § 2, wygasa obowiązek uiszczenia należności publicznoprawnej dotyczącej tych przedmiotów.”;

b) dodaje się § 5 w brzmieniu:

„§ 5. Kwotę pieniężną uiszczoną w celu wyrównania uszczerbku finansowego zalicza się na poczet należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym.”;

3) w art. 16:

a) w § 2 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny oraz ustawę z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary.

„Przepis § 1 stosuje się tylko wtedy, gdy w terminie wyznaczonym przez uprawniony organ postępowania przygotowawczego uiszczono w całości należność publicznoprawną uszczuploną popełnionym czynem zabronionym.”,

b) w § 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) po rozpoczęciu przez organ czynności służbowej, w szczególności przeszukania lub kontroli zmierzającej do ujawnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, chyba że czynność ta nie dostarczyła podstaw do wszczęcia postępowania o ten czyn zabroniony.”;

4) w art. 17 w § 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) uiszczono w całości należność publicznoprawną, jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczuplenie tej należności;”;

5) w art. 18 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Orzeczenie kary grzywny za przestępstwo skarbowe w drodze dobrowolnego poddania się odpowiedzialności nie stanowi przesłanki recydywy skarbowej określonej w art. 37 § 1 pkt 4.”;

6) w art. 19 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej, sąd może odstąpić od wymierzenia kary lub środka karnego wymienionego w art. 22 § 2 pkt 2–6 lub w art. 47 § 2 pkt 2 i 3 tylko wtedy, gdy ta należność została w całości uiszczona przed wydaniem wyroku.”;

7) w art. 24:

a) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Niezależnie od nałożenia odpowiedzialności posiłkowej sąd zobowiązuje podmiot, który uzyskał korzyść majątkową, do zwrotu tej korzyści lub jej równowartości w całości albo w części na rzecz Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego; nie dotyczy to korzyści majątkowej podlegającej zwrotowi na rzecz innego uprawnionego podmiotu.”,

b) dodaje się § 6 w brzmieniu:

„§ 6. Sąd może zobowiązać podmiot pociągnięty do odpowiedzialności posiłkowej do uiszczenia należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym.”;

8) w art. 26:

a) § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Wymierzając karę ograniczenia wolności za przestępstwo skarbowe, w związku z którym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej i tej należności nie uiszczono, sąd określa także obowiązek uiszczenia jej w całości w wyznaczonym terminie.

§ 3. Przepisu § 1 nie stosuje się do sprawcy przestępstwa skarbowego popełnionego w warunkach określonych w art. 37 § 1 lub w art. 38 § 2, z zastrzeżeniem art. 37 § 2, 2a i 3 oraz art. 38 § 3.”,

b) po § 3 dodaje się § 3a w brzmieniu:

„§ 3a. Przepisu § 1 nie stosuje się do sprawcy przestępstwa, o którym mowa w art. 38 § 2 pkt 3.”;

9) w art. 28 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Kara nadzwyczajnie obostrzona nie może przekroczyć 1080 stawek dziennych kary grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 15 lat kary pozbawienia wolności; karę ograniczenia wolności wymierza się w miesiącach i latach.”;

10) w art. 30:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W wypadkach określonych w art. 54 § 1 i 2, art. 55 § 1 i 2, art. 56 § 1 i 2, art. 63 § 1–6, art. 63a § 1 i 2, art. 64 § 1–6, art. 65 § 1–3, art. 66 § 1, art. 67 § 1 i 2, art. 67a § 1, art. 68 § 1 i 2, art. 69 § 1–3, art. 69a § 1 i 2, art. 69b § 1, art. 69c § 1, art. 70 § 1, 2 i 4, art. 72, art. 73 § 1, art. 73a § 1 i 2 oraz art. 91 § 2 można orzec przepadek przedmiotów określonych w art. 29 pkt 1–3.”,

b) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. W wypadkach określonych w art. 107 § 1–3 orzeka się przepadek dokumentu, na podstawie którego urządzana lub prowadzona była gra hazardowa oraz urządzenia do gry losowej, gry na automacie, do zawierania zakładów wzajemnych, a także znajdujących się w nich środków pieniężnych oraz środków uzyskanych ze sprzedaży udziałów w grze lub wpłaconych stawek i wygranych uzyskanych przez grających. Przepis stosuje się odpowiednio także w wypadkach określonych w art. 107a § 1, art. 107d, art. 108 § 1, art. 109 § 1 i art. 110.”,

c) uchyla się § 5a;

- 11) w art. 31 § 6 otrzymują brzmienie:

„§ 6. Wykonanie orzeczenia sądu o przepadku wyrobów tytoniowych, suszu tytoniowego, płynu do papierosów elektronicznych i wyrobów nowatorskich oraz urządzeń i maszyn do produkcji lub pakowania wyrobów tytoniowych oraz urządzenia do gier losowych, gier na automatach lub do zawierania zakładów wzajemnych następuje poprzez ich zniszczenie.”;

- 12) w art. 33 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W razie skazania za przestępstwo skarbowe, z którego popełnienia została osiągnięta, chociażby pośrednio, korzyść majątkowa dużej wartości, albo przestępstwo skarbowe, z którego została lub mogła zostać osiągnięta, chociażby pośrednio, korzyść majątkowa, zagrożone karą pozbawienia wolności, której górna granica jest nie niższa niż 3 lata, lub popełnione w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa skarbowego za korzyść uzyskaną z popełnienia przestępstwa uważa się mienie, które sprawca objął we władanie lub do którego uzyskał jakikolwiek tytuł w okresie 5 lat przed popełnieniem przestępstwa skarbowego do chwili wydania chociażby nieprawomocnego wyroku, chyba że sprawca lub inna zainteresowana osoba przedstawi dowód przeciwny.”;

- 13) w art. 34:

- a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Sąd może orzec środek karny zakazu prowadzenia określonej działalności gospodarczej w wypadkach określonych w art. 38 § 1 i § 2 pkt 1 i 3 oraz w razie skazania sprawcy za przestępstwo skarbowe określone w art. 54 § 1, art. 55 § 1, art. 56 § 1, art. 57a § 1, art. 62 § 2, art. 63 § 1–5, art. 63a § 1 i 2, art. 64 § 1–6, art. 65 § 1, art. 66 § 1, art. 67 § 1 i 2, art. 67a § 1, art. 68 § 1 i 2, art. 69 § 1–3, art. 69a § 1, art. 69b § 1, art. 69c § 1, art. 70 § 1, 2 i 4, art. 72, art. 73 § 1, art. 73a § 1, art. 76 § 1, art. 77 § 1, art. 78 § 1, art. 80f § 1–4, art. 82 § 1, art. 83 § 1, art. 85 § 1 i 2, art. 86 § 1 i 2, art. 87 § 1 i 2, art. 88 § 1 i 2, art. 89 § 1 i 2, art. 90 § 1 i 2, art. 91 § 1, art. 92 § 1, art. 93 § 2 i 3, art. 97 § 1 i 2, art. 100 § 1, art. 101 § 1, art. 102 § 1, art. 103 § 1, art. 104 § 1, art. 106c § 1, art. 106d § 1, art. 106j § 1, art. 107 § 1–3, art. 107a § 1, art. 110 oraz art. 110c § 1.”,

- b) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Zakazy wymienione w art. 22 § 2 pkt 5 oraz pozbawienie praw publicznych orzeka się w latach, od roku do lat 10.”;

14) w art. 36 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej i przed wydaniem wyroku należność ta została w całości uiszczona, nadzwyczajne złagodzenie kary może polegać na orzeczeniu tylko kary grzywny w wysokości nieprzekraczającej połowy górnej granicy ustawowego zagrożenia przewidzianego za przypisane przestępstwo skarbowe, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu środków karnych wymienionych w art. 22 § 2 pkt 2-6, przewidzianych za to przestępstwo.”;

15) w art. 37:

a) w § 1:

- pkt 1a i 2 otrzymują brzmienie:

„1a) popełnia przestępstwo skarbowe określone w art. 62 § 2, a kwota podatku wynikająca z faktury lub rachunku albo suma kwot podatku wynikających z faktur lub rachunków jest dużej wartości;

2) uczynił sobie z popełniania przestępstwa skarbowego stałe źródło dochodu;”;

- pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) prawomocnie skazany za umyślne przestępstwo skarbowe na karę co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności, karę 6 miesięcy ograniczenia wolności lub karę grzywny wynoszącej co najmniej 120 stawek dziennych, popełnia w ciągu 5 lat, a w przypadku skazania na karę grzywny w ciągu 3 lat, umyślne przestępstwo skarbowe tego samego rodzaju;”;

b) § 2 i 2a otrzymują brzmienie:

„§ 2. Przepisów § 1 pkt 1 i 3 nie stosuje się, jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej, a należność została w całości uiszczona przed zamknięciem przewodu sądowego w pierwszej instancji.

§ 2a. Przepisu § 1 pkt 1a nie stosuje się, jeżeli należność została w całości uiszczona przed zamknięciem przewodu sądowego w pierwszej instancji.”;

c) po § 2a dodaje się § 2b w brzmieniu:

„§ 2b. Przepisów § 1 pkt 1, 2 i 4 nie stosuje się do sprawcy czynu zabronionego określonego w art. 57 § 1a.”;

16) w art. 38:

a) w § 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) przewidzianą za przypisane przestępstwo skarbowe w wysokości powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia, nie niższej niż 1 miesiąc, do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę, co nie wyłącza wymierzenia także kary grzywny w wysokości do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę obok kary pozbawienia wolności.”,

b) w § 2:

– wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Stosując nadzwyczajne obostrzenie kary, sąd wymierza karę pozbawienia wolności w wysokości powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia, nie niższej niż 3 miesiące, do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego potrójnie, co nie wyłącza wymierzenia także kary grzywny w wysokości od 100 stawek dziennych do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę, jeżeli sprawca popełnia czyn zabroniony określony w:”,

– pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) art. 54 § 1, art. 55 § 1, art. 56 § 1, art. 63 § 1-5, art. 63a § 1 i 2, art. 65 § 1, art. 67 § 1, art. 69a § 1, art. 69b § 1, art. 69c § 1, art. 70 § 1, 2 i 4, art. 73a § 1, art. 76 § 1, art. 77 § 1, art. 78 § 1, art. 86 § 1 i 2, art. 87 § 1 i 2, art. 90 § 1, art. 91 § 1 lub art. 92 § 1, a kwota narażonej na uszczuplenie należności publicznoprawnej lub wartość przedmiotu czynu zabronionego jest wielka;”,

– pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) art. 62 § 2, a kwota podatku wynikająca z faktury lub rachunku albo suma kwot podatku wynikających z faktur lub rachunków stanowiących przedmiot czynu zabronionego jest wielkiej wartości.”,

c) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. W wypadku określonym w § 1 pkt 1 lub 2 stosuje się odpowiednio przepis art. 26 § 2, a w wypadku określonym w § 2 stosuje się odpowiednio przepis art. 37 § 2, 2a lub 3.”;

17) w art. 39 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa skarbowe do ich sumy, nie przekraczając jednak 1080 stawek

dziennych grzywny, 2 lat ograniczenia wolności albo 20 lat pozbawienia wolności; karę ograniczenia wolności wymierza się w miesiącach i latach.”;

18) w art. 40 w § 3 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Kara łączna ograniczenia wolności nie może przekraczać 2 lat, a kara łączna grzywny nie może przekraczać 1080 stawek dziennych.”;

19) w art. 41:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Warunkowe umorzenie postępowania karnego można zastosować do sprawcy przestępstwa skarbowego, chyba że przestępstwo to popełniono w warunkach określonych w art. 37 § 1 pkt 1–3, 5–7 lub w art. 38 § 2, z zastrzeżeniem art. 37 § 2, 2a i 3 oraz art. 38 § 3.”,

b) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Przepisu § 1 nie stosuje się do sprawcy przestępstwa skarbowego, o którym mowa w art. 38 § 2 pkt 3.”,

c) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Umarzając warunkowo postępowanie karne za przestępstwo skarbowe, w związku z którym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej i tej należności nie uiszczono, sąd określa także obowiązek uiszczenia jej w całości w wyznaczonym terminie.”;

20) w art. 44:

a) uchyla się § 2,

b) w § 3 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„§ 3. W wypadkach przewidzianych w § 1 bieg przedawnienia przestępstwa skarbowego polegającego na uszczupieniu lub narażeniu na uszczuplenie należności publicznoprawnej rozpoczyna się z końcem roku, w którym upłynął termin płatności tej należności.”,

c) § 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„§ 4. W wypadkach przewidzianych w § 1, jeżeli dokonanie przestępstwa skarbowego zależy od nastąpienia określonego w kodeksie skutku, bieg przedawnienia rozpoczyna się od czasu, gdy skutek nastąpił.

§ 5. Jeżeli w okresie przewidzianym w § 1 wszczęto postępowanie, karalność przestępstwa skarbowego ustaje z upływem 10 lat od zakończenia tego okresu.”;

21) w art. 48 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Kara grzywny może być wymierzona w granicach od jednej dwudziestej do dwudziestokrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia, chyba że kodeks stanowi inaczej.”;

22) w art. 49:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W wypadkach określonych w art. 54 § 3, art. 55 § 3, art. 56 § 3, art. 63 § 7, art. 63a § 3, art. 64 § 7, art. 65 § 4, art. 66 § 2, art. 67 § 4, art. 67a § 2, art. 68 § 3, art. 69a § 4 art. 69b § 2, art. 69c § 2, art. 70 § 5, art. 73 § 2, art. 73a § 3, art. 86 § 4, art. 87 § 4, art. 88 § 3, art. 89 § 3, art. 90 § 3, art. 91 § 4, art. 107 § 4, art. 107a § 2 oraz art. 108 § 3 można orzec przepadek przedmiotów określonych w § 1.”,

b) uchyla się § 3;

23) w art. 51:

a) § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Karalność wykroczenia skarbowego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęły 2 lata. Przepisy art. 44 § 3, 4, 6 i 7 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Jeżeli w okresie przewidzianym w § 1 wszczęto postępowanie, karalność wykroczenia skarbowego ustaje z upływem 2 lat od zakończenia tego okresu.”,

b) po § 2 dodaje się § 2a w brzmieniu:

„2a. W razie uchylenia prawomocnego mandatu karnego przedawnienie biegnie od daty jego uchylenia. Przepisu nie stosuje się, jeżeli w dacie uchylenia mandatu karnego karalność wykroczenia skarbowego już ustała, chyba że mandat karny został uchylony ze względu na to, że sąd prawomocnie uznał roszczenie do przedmiotów, o których mowa w art. 137a § 2, które przeszły na własność Skarbu Państwa.”,

c) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Środka zabezpieczającego określonego w art. 47 § 4 nie można wykonać, jeżeli od uprawomocnienia się orzeczenia upłynęły 3 lata.”;

24) w art. 53:

a) § 11 otrzymuje brzmienie:

„§ 11. Przestępstwo skarbowe skierowane przeciwko istotnym interesom finansowym państwa polskiego, o którym mowa w art. 3 § 3, jest to takie

przestępstwo skarbowe, które zagraża Skarbowi Państwa powstaniem uszczerbku finansowego w wysokości co najmniej pięciokrotności wielkiej wartości.”,

b) § 29 otrzymuje brzmienie:

„§ 29. Przepisy § 27 i 28 stosuje się odpowiednio do następujących określeń: „kwota niewpłaconego podatku”, „nienależny zwrot należności celnej lub umorzenie należności celnej należnej do zapłacenia”, „nienależny zwrot podatkowej należności publicznoprawnej”, „nienależny zwrot podatku”, „nie pobiera podatku”, „nie wpłaca w terminie podatku”, „pobranie podatku”, „pobranego podatku nie wpłaca”, „podatek” oraz „wypłata lub pobranie nienależnej, nadmiernej lub wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem dotacji lub subwencji.”,

c) w § 30 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Użyte w rozdziale 6 kodeksu określenia, w szczególności: „czynności sprawdzające”, „deklaracja”, „informacja podatkowa”, „inkasent”, „kontrola podatkowa”, „obowiązek podatkowy”, „podatek”, „podatnik”, „postępowanie podatkowe”, „płatnik”, „zwrot podatku”, „schemat podatkowy”, „schemat podatkowy standaryzowany”, „NSP”, mają znaczenie nadane im w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900, 924 i 1018), z tym że określenie:”,

d) § 30d otrzymuje brzmienie:

„§ 30d. Użyte w rozdziale 6 kodeksu określenia: „dokument handlowy zastępujący uproszczony dokument towarzyszący”, „dokument zastępujący e-AD”, „dostawa wewnątrzwspólnotowa”, „e-AD”, „eksport”, „import”, „legalizacyjne znaki akcyzy”, „nabycie wewnątrzwspólnotowe”, „numer referencyjny”, „procedura zawieszenia poboru akcyzy”, „przedpłata akcyzy”, „skład podatkowy”, „System”, „terytorium kraju”, „terytorium państwa członkowskiego”, „uproszczony dokument towarzyszący”, „uszkodzone znaki akcyzy”, „wyroby akcyzowe”, „znaki akcyzy”, „zniszczone znaki akcyzy” oraz „sprzedaż wyrobów akcyzowych” mają znaczenie nadane im w ustawie z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2019 r. poz. 864).”,

e) § 31 otrzymuje brzmienie:

„§ 31. Użyte w kodeksie określenia „kontrola celno-skarbowa”, „audyt”, „czynności audytowe”, „urzędowe sprawdzenie” mają znaczenie nadane im w ustawie z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej.”;

25) w art. 57:

a) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Jeżeli kwota niewpłaconego podatku przekracza pięćdziesięciokrotność minimalnego wynagrodzenia, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.”,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Sąd może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli przed wszczęciem postępowania w sprawie o wykroczenie skarbowe określone w § 1 lub przestępstwo skarbowe określone w § 1a wpłacono w całości należny podatek na rzecz właściwego organu.”;

26) w art. 60 po § 2 dodaje się § 2a i 2b w brzmieniu:

„§ 2a. Karze określonej w § 2 podlega także ten, kto wbrew obowiązkowi nie przechowuje księgi i dokumentów związanych z jej prowadzeniem do czasu upływu okresu przedawnienia zobowiązania podatkowego.

§ 2b. Karze określonej w § 2 podlega także ten, kto wbrew obowiązkowi nie zawiadamia w terminie właściwego organu o miejscu przechowywania księgi oraz dokumentów związanych z jej prowadzeniem w razie likwidacji lub rozwiązania osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej.”;

27) w art. 65 § 1, 2, 2a i 2b otrzymują brzmienie:

„§ 1. Kto nabywa, przechowuje, przewozi, przesyła lub przenosi wyroby akcyzowe stanowiące przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63, art. 64, art. 69 § 1 lub 3, art. 69a § 1 lub 2, art. 73 lub art. 73a, lub pomaga w ich zbyciu albo te wyroby akcyzowe przyjmuje lub pomaga w ich ukryciu,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności, albo obu tym karom łącznie.

§ 2. Kto nabywa, przechowuje, przewozi, przesyła lub przenosi wyroby akcyzowe, o których na podstawie towarzyszących okoliczności powinien i może przypuszczać, że stanowią one przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63, art. 64, art. 69 § 1 lub 3, art. 69a § 1 lub 2, art. 73 lub art. 73a, lub pomaga w ich zbyciu albo te wyroby akcyzowe przyjmuje lub pomaga w ich ukryciu,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.

§ 2a. Kto podejmuje czynności zmierzające bezpośrednio do nabycia wyrobów akcyzowych stanowiących przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63-64, art. 69 § 1 lub 3, art. 69a § 1 lub 2, art. 73 lub art. 73a,

podlega karze grzywny do 360 stawek dziennych

§ 2b. Kto podejmuje czynności zmierzające bezpośrednio do nabycia wyrobów akcyzowych, o których na podstawie towarzyszących okoliczności powinien i może przypuszczać, że stanowią one przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 63-64, art. 69 § 1 lub 3, art. 69a § 1 i 2, art. 73 lub art. 73a,

podlega karze grzywny do 240 stawek dziennych,”;

28) w art. 69a dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Nie podlega karze za przestępstwo skarbowe określone w § 1a oraz wykroczenie skarbowe określone w § 2 sprawca, który odstąpił od przygotowania

29) w art. 70 uchyla się § 3;

30) w art. 85 uchyla się § 3;

31) w art. 91 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1 Kto nabywa, przechowuje, przewozi, przesyła lub przenosi towar stanowiący przedmiot czynu zabronionego określonego w art. 86–90 § 1, lub pomaga w jego zbyciu albo ten towar przyjmuje lub pomaga w jego ukryciu,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności, albo obu tym karom łącznie.”;

32) w art. 97 uchyla się § 3;

33) art. 106f otrzymuje brzmienie:

„Art. 106f. § 1. Kto wbrew obowiązкови nie zgłasza organom celnym lub organom Straży Granicznej przywozu do kraju albo wywozu za granicę wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych albo w zgłoszeniu tym podaje nieprawdę,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.

§ 2. Jeżeli kwota niezgłoszonych wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych jest małej wartości sprawca czynu zabronionego określonego w § 1

podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.”;

34) art. 107d otrzymuje brzmienie:

„Art. 107d. Kto wbrew przepisom ustawy posiada automat do gier,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie.”;

35) po art. 107d dodaje się art. 107e w brzmieniu:

„Art. 107e. § 1. Kto udostępnia nieruchomości lub środki, w szczególności wynajmuje lub użycza całość lub część nieruchomości, do prowadzenia lub urządzania gry hazardowej bez wymaganej koncesji lub zezwolenia,

podlega karze grzywny do 360 stawek dziennych.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.”;

36) w art. 108:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli nadwyżka z loterii fantowej, gry bingo fantowe, loterii promocyjnej lub loterii audioteksowej nie przekracza małej wartości, sprawca czynu zabronionego określonego w § 1,

podlega karze grzywny do 120 stawek dziennych.”,

b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. W wypadku mniejszej wagi sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 lub 2

podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.”;

37) w art. 109 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. W wypadku mniejszej wagi sprawca czynu zabronionego określonego w § 1, podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.”;

38) po art. 110b dodaje się art. 110c w brzmieniu:

„Art. 110c. § 1. Kto osobie uprawnionej do przeprowadzenia kontroli celno-skarbowej w zakresie urządzania i prowadzenia gier hazardowych udaremnia lub utrudnia wykonanie czynności służbowej, w szczególności przeprowadzenie, w drodze eksperymentu, doświadczenia lub odtworzenia, możliwości gry na automacie lub gry na innym urządzeniu do gier, nie udziela wyjaśnień lub nie udostępnia wymaganych dokumentów mających znaczenie dla prowadzonej kontroli,

podlega karze grzywny do 720 stawek dziennych.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi sprawca czynu zabronionego określonego w § 1 podlega karze grzywny za wykroczenie skarbowe.”;

39) w art. 113 w § 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) art. 91a i art. 325f Kodeksu postępowania karnego.”;

40) w art. 114 uchyla się § 2;

41) w art. 114a zadanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Art. 114a. Postępowanie przygotowawcze w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe może być także zawieszone, jeżeli jego prowadzenie jest w istotny sposób utrudnione ze względu na prowadzoną kontrolę podatkową, kontrolę celno – skarbową lub toczące się postępowanie przed organami podatkowymi, organami celnymi lub sądami administracyjnymi.”;

42) w art. 116:

a) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przepis § 1 nie wyłącza w stosunku do żołnierzy w czynnej służbie wojskowej postępowania mandatowego na zasadach i w trybie określonych w kodeksie, z tym że w razie odmowy przyjęcia mandatu karnego – właściwy do rozpoznania sprawy jest wojskowy sąd garnizonowy.”,

b) w § 3 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Dotyczy to również wypadku przewidzianego w § 2, ale tylko w razie odmowy przyjęcia mandatu karnego.”,

c) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. W przypadku uznania, że wystarczającą reakcją na wykroczenie skarbowe jest wymierzenie kary przewidzianej w wojskowych przepisach dyscyplinarnych, wojskowy sąd garnizonowy lub prokurator do spraw wojskowych odmawia wszczęcia postępowania, a już wszczęte umarza i przekazuje sprawę do dowódcy jednostki wojskowej lub kierownika instytucji cywilnej z wnioskiem o ukaranie dyscyplinarne. Zażalenie na postanowienie prokuratora do spraw wojskowych rozpoznaje wojskowy sąd garnizonowy.”;

43) art. 116a otrzymuje brzmienie:

„Art. 116a. Jeżeli rozpoznanie sprawy w sądzie miejscowo właściwym nie jest możliwe w czasie zapewniającym uniknięcie przedawnienia karalności przestępstwa skarbowego w terminie określonym w art. 44 § 1 albo wykroczenia skarbowego w terminie określonym w art. 51 § 1, uwzględniając wniosek sądu właściwego, sąd okręgowy może przekazać taką sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.”;

44) w art. 117 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W sprawach o wykroczenia skarbowe w postępowaniu zwyczajnym orzeka się, gdy brak jest podstaw do rozpoznania sprawy w postępowaniu nakazowym oraz gdy nie udzielono zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności.”;

45) po art. 120 dodaje się art. 120a w brzmieniu:

„Art. 120a. § 1. Przed pierwszym przesłuchaniem poucza się:

- 1) podejrzanego – o jego uprawnieniach i obowiązkach w postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe;
- 2) podmiot pociągnięty do odpowiedzialności posiłkowej – o posiadaniu statusu strony procesowej w sprawie o przestępstwo skarbowe oraz o wynikających z tego uprawnieniach i obowiązkach;
- 3) interwenienta – o posiadaniu statusu strony procesowej w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe oraz o wynikających z tego uprawnieniach i obowiązkach;
- 4) podmiot, który uzyskał korzyść majątkową – o jego uprawnieniach i obowiązkach w postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe.

§ 2. Pouczenie, o którym mowa w § 1, wręcza się na piśmie. Otrzymanie pouczenia potwierdza się podpisem.

§ 3. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzory pisemnych pouczeń, o których mowa w § 1, mając na względzie konieczność należytego zrozumienia pouczenia także przez osoby niekorzystające z pomocy obrońcy lub pełnomocnika oraz kompletność pouczenia.”;

46) w art. 122:

a) w § 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) przez wyrażenie „prokurator” w art. 18 § 2, art. 19 § 1 zdanie pierwsze, § 2 i 4, art. 20 § 1 i 1b, art. 22 § 4, art. 23, art. 71 § 2, art. 87 § 3, art. 93 § 3, art. 135, art. 156 § 5, art. 158, art. 159, art. 160 § 4, art. 180 § 2, art. 192 § 2, art. 197 § 2a zdanie pierwsze, art. 198, art. 215, art. 218 § 1 zdanie pierwsze, art. 231 § 1, art. 232 § 1, art. 232a § 2, art. 232b § 2, art. 236, art. 281, art. 282 § 1 pkt 1, art. 285 § 1a, art. 288 § 1, art. 290 § 1 i 2, art. 293 § 1 i 4, art. 299 § 3, art. 308 § 1, art. 317 § 2, art. 321 § 1 zdanie drugie, art. 323 § 1 i 3, art. 324 § 1 i 2, art. 325e § 2 zdanie drugie, art. 327 § 1 i 3, art. 333 § 2, art. 336 § 1 i 3, art. 340 § 2, art. 341 § 1 i 2, art. 343a § 2 zdanie drugie, art. 344a § 1 i 2, art. 387 § 2, art. 441 § 4, art. 446 § 1, art. 448 § 1, art. 505, art. 526 § 2, art. 527 § 1, art. 530 § 4 i 5, art. 545 § 2, art. 550 § 2, art. 570, art. 571 § 2, art. 611fs, art. 618 § 1 pkt 2 oraz art. 626a Kodeksu postępowania karnego rozumie się także „finansowy organ postępowania przygotowawczego”;

- 2) przez wyrażenie „prokurator” w art. 15 § 1, art. 48 § 1, art. 179 § 3, art. 326 § 1-3, art. 327 § 2 i 3 oraz art. 626a Kodeksu postępowania karnego rozumie się także „organ nadrzędny nad finansowym organem postępowania przygotowawczego”, z tym że z tytułu sprawowanego nadzoru Szef Krajowej Administracji Skarbowej i minister właściwy do spraw finansów publicznych jako organy nadrzędne nie mogą przejąć sprawy do swego prowadzenia;”,
- b) w § 2 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:
- „Finansowy organ postępowania przygotowawczego może wystąpić z wnioskiem do prokuratora o podjęcie czynności, o których mowa w art. 73 § 2 i 3, art. 180 § 1, art. 202 § 1, art. 203 § 2, art. 214 § 1 i 8, art. 218 § 1 zdanie drugie, art. 220 § 1, art. 226 zdanie drugie, art. 237 § 1 i 2, art. 247 § 1 i 2, art. 250 § 2–4, art. 263 § 2 oraz art. 270 § 1 Kodeksu postępowania karnego.”;
- 47) w art. 122a uchyla się § 2;
- 48) w art. 125:
- a) § 1 otrzymuje brzmienie
- „§ 1. Do podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej oraz jego pełnomocnika stosuje się odpowiednio dotyczące podejrzanego, oskarżonego i obrońcy przepisy: art. 72, art. 74 § 1, art. 75–79, art. 81, art. 81a, art. 83–86, art. 89, art. 157 § 1 i 2, art. 174, art. 175, art. 176 § 1, 2 i 4, art. 301, art. 315 § 1, art. 316, art. 321, art. 323 § 2, art. 334 § 3 zdanie pierwsze, art. 338 § 1, art. 343 § 5, art. 353 § 2, art. 386, art. 389, art. 390, art. 391 § 2, art. 431 § 2 i 3, art. 434 § 1, 2 i 4, art. 435, art. 440, art. 443, art. 453 § 3, art. 454 § 1, art. 455, art. 524 § 3, art. 540 § 2 i 3, art. 542 § 2, art. 545 § 1, art. 547 § 3, art. 548, art. 624 § 1, art. 627, art. 630, art. 632–633 oraz art. 636 § 1 Kodeksu postępowania karnego.”;
- b) § 4 otrzymuje brzmienie:
- „§ 4. Podmiot pociągnięty do odpowiedzialności posiłkowej nie może być przesłuchany w charakterze świadka, także w wypadku, gdy jest interwenientem lub podmiotem obowiązany do zwrotu korzyści majątkowej lub jej równowartości, o którym mowa w art. 24 § 5.”;
- c) w § 6 zdanie czwarte otrzymuje brzmienie:
- „Przepisy art. 72, art. 75, art. 87 i art. 89 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.”;
- 49) w art. 128 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Do interwenienta oraz jego pełnomocnika stosuje się odpowiednio przepisy art. 76, art. 232 § 3, art. 305 § 4, art. 315 § 1, art. 316 § 1, art. 318, art. 321, art. 323 § 2, art. 334 § 3 zdanie pierwsze, art. 338 § 1, art. 343 § 5, art. 343a, art. 540 § 2, art. 549 oraz art. 550 § 2 Kodeksu postępowania karnego.”;

50) w art. 131:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Karę grzywny, środek karny ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadku przedmiotów, przepadku korzyści majątkowej, ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadku korzyści majątkowej, obowiązek zwrotu korzyści majątkowej oraz uiszczenie należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym można zabezpieczyć także na mieniu podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej.”,

b) dodaje się § 5 i 6 w brzmieniu:

„§ 5. Na mieniu podmiotu, który uzyskał korzyść majątkową, można zabezpieczyć także zwrot korzyści majątkowej lub jej równowartości.

§ 6. Zabezpieczenie wykonania orzeczenia, o którym mowa w § 1, może nastąpić także w sposób wskazany w art. 292a Kodeksu postępowania karnego.”;

51) w art. 132 w § 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Zabezpieczenie majątkowe, o którym mowa w art. 131, upada, gdy nie zostaną prawomocnie orzeczone: przepadek przedmiotów lub ściągnięcie ich równowartości pieniężnej, środek karny przepadku korzyści majątkowej lub ściągnięcia jej równowartości pieniężnej, zwrot korzyści majątkowej lub jej równowartości.”;

52) w art. 133 w § 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) naczelnik urzędu celno-skarbowego – w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe określone w art. 54 § 1, art. 55 § 1, art. 56 § 1, art. 62 § 2 i 2a, art. 63–68, art. 69 § 1, 3 i 4, art. 69a – 69c, art. 70 § 1, 2, 4 i 5, art. 73–73a, art. 75a–75c, art. 76 § 1 i 2, art. 77 § 1, art. 78 § 1, art. 85 § 1, 2 i 4, art. 86 § 1–4, art. 87–92, art. 93 § 2 i 3, art. 94, art. 95, art. 96 § 1, art. 97 § 1, 2 i 4, art. 100, art. 101, art. 102 § 1 i 2 pkt 2-6, art. 103, art. 104, art. 106c–106f, art. 106h, art. 106j, art. 106k, art. 107–110c i art. 111 § 1 oraz w sprawach ujawnionych w zakresie swojego działania przez naczelnika urzędu celno-skarbowego określonych w art. 54 § 2 i 3, art. 55 § 2 i 3, art. 56 § 2–4, art. 56a, art. 56b, art. 57 § 1, art. 60, art. 61, art. 62 § 1

i 3–5, art. 69 § 2, art. 71, art. 72, art. 75, art. 76 § 3, art. 77 § 2 i 3, art. 78 § 2 i 3, art. 80, art. 80a, art. 81 § 1, art. 82 § 1 i 2, art. 83, art. 84 § 1, art. 106l i art. 106k;”;

53) po art. 133 dodaje się art. 133a w brzmieniu:

„Art. 133a. Szef Krajowej Administracji Skarbowej w szczególnie uzasadnionych przypadkach mając na uwadze sprawność i skuteczność oraz zapewnienie bezstronności prowadzonego postępowania może, z urzędu lub na wniosek organu nadrzędnego nad finansowym organem postępowania przygotowawczego, wyznaczyć inny finansowy organ postępowania przygotowawczego do prowadzenia danego postępowania przygotowawczego w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe.”;

54) w art. 134 w § 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) Straż Graniczna – w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe określone w art. 63–71, art. 85 § 1, 2 i 4, art. 86–92, 86–92, art. 93 § 2 i 3, art. 94, art. 95, art. 96 § 1, art. 106e, art. 106f oraz art. 106h, ujawnione w zakresie swego działania przez Straż Graniczną;”;

55) w art. 137 w § 2:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w związku z wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej, chyba że do chwili przyjęcia mandatu karnego należność została w całości uiszczona;”;

b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) za wykroczenie skarbowe należałoby orzec przepadek przedmiotów, chyba że sprawca będący ich właścicielem zrzeknie się własności.”;

56) po art. 137 dodaje się art. 137a w brzmieniu:

„Art. 137a. § 1. Przyjmując mandat karny, sprawca wykroczenia skarbowego składa pisemne oświadczenie o przysługującym mu prawie własności do przedmiotów, które nie mogą zostać dopuszczone do obrotu, zatrzymanych w związku z popełnieniem czynu zabronionego.

§ 2. Sprawca, który złożył oświadczenie, o którym mowa w § 1, może zrzec się prawa własności zatrzymanych przedmiotów przez pisemne oświadczenie o ich zrzeczeniu się. Do oświadczenia dołącza się wykaz i opis zatrzymanych przedmiotów. Zatrzymane przedmioty przechodzą na własność Skarbu Państwa z chwilą podpisania oświadczenia i podlegają zniszczeniu.

§ 3. Oryginały oświadczeń, o których mowa w § 1 i 2, wraz z wykazem i opisem zatrzymanych przedmiotów stanowią załącznik do mandatu karnego, a ich kopia jest przekazywana sprawcy wykroczenia skarbowego.”;

57) w art. 140 w § 1a zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Prawomocny mandat karny podlega także niezwłocznie uchyleniu w trybie określonym w § 1 zdanie drugie, jeżeli karę grzywny nałożono wbrew zakazom określonym w art. 137 § 2 pkt 2 i 4 lub gdy sąd prawomocnie uznał roszczenie do przedmiotów, o których mowa w art. 137a § 2, które przeszły na własność Skarbu Państwa.”;

58) w art. 143 w § 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) należność publicznoprawną, jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczuplenie tej należności, chyba że do chwili zgłoszenia wniosku ta należność została w całości uiszczona;

2) tytułem kary grzywny kwotę odpowiadającą co najmniej jednej trzeciej minimalnego wynagrodzenia, a za wykroczenie skarbowe kwotę odpowiadającą co najmniej jednej dwudziestej tego wynagrodzenia;”;

59) w art. 145 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W razie wystąpienia przez sprawcę o zezwolenie na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności finansowy organ postępowania przygotowawczego może wnieść niezwłocznie do sądu wniosek o udzielenie takiego zezwolenia, jeżeli uzna, że zachodzą przesłanki uzasadniające wystąpienie z takim wnioskiem.”;

60) w art. 146 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Złożenie wniosku o udzielenie zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności finansowy organ postępowania przygotowawczego uzależnia od wykonania obowiązku uiszczenia w całości należności publicznoprawnej, jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczuplenie tej należności, a do tej chwili należność ta nie została uiszczona.”;

61) w art. 147 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Na postanowienie odmawiające wniesienia wniosku o udzielenie zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności przysługuje zażalenie do organu nadrzędnego nad finansowym organem postępowania przygotowawczego, a jeżeli postępowanie jest objęte nadzorem prokuratora – do prokuratora sprawującego nadzór nad tym postępowaniem, o czym należy sprawcę pouczyć.”;

62) w art. 150 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Określone w Kodeksie postępowania karnego obowiązki i uprawnienia Policji, z wyjątkiem art. 214 § 7, dotyczą także innych organów postępowania przygotowawczego.

§ 2. W razie potrzeby inny niż Policja organ postępowania przygotowawczego może zwrócić się do Policji z wnioskiem o udzielenie pomocy przy dokonywaniu czynności procesowej.”;

63) w art. 151a w § 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) jeżeli prokurator lub finansowy organ postępowania przygotowawczego tak postanowi.”;

64) w art. 153 w § 1 zdanie drugie i trzecie otrzymują brzmienie

„W razie niezakończenia postępowania w tym terminie organ nadrzędny nad finansowym organem postępowania przygotowawczego, a gdy postępowanie nadzoruje lub prowadzi prokurator – odpowiednio prokurator nadzorujący postępowanie lub prokurator bezpośrednio przełożony wobec prokuratora, który prowadzi postępowanie przygotowawcze, mogą przedłużyć je na okres do roku. W szczególnie uzasadnionych wypadkach organ nadrzędny nad finansowym organem postępowania przygotowawczego, a gdy postępowanie nadzoruje lub prowadzi prokurator – odpowiednio prokurator nadzorujący postępowanie lub prokurator bezpośrednio przełożony wobec prokuratora, który prowadzi postępowanie przygotowawcze, mogą przedłużyć okres postępowania na dalszy czas oznaczony, jednak gdy jest ono prowadzone w formie śledztwa, przedłużenia na okres przekraczający rok dokonuje prokurator nadrzędny nad prokuratorem nadzorującym lub prowadzącym postępowanie.”;

65) art. 154a otrzymuje brzmienie:

„Art. 154a. Czynności końcowego zaznajomienia stron z materiałem postępowania przygotowawczego, o których mowa w art. 321 Kodeksu postępowania karnego, przeprowadza się na wniosek podejrzanego, osoby pociągniętej do odpowiedzialności posiłkowej oraz interwenienta, a także obrońców i pełnomocników tych stron.”;

66) w art. 155:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W sprawie, w której finansowy organ postępowania przygotowawczego prowadził śledztwo, organ ten, jeżeli nie umarza postępowania albo nie wnosi

wniosku o udzielenie zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności, sporządza w ciągu 14 dni od zakończenia śledztwa akt oskarżenia i przesyła go wraz z aktami prokuratorowi, przekazując jednocześnie prokuratorowi także ewentualne wnioski, o których mowa w § 7, oraz dowody rzeczowe.”,

- b) w § 7 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Do aktu oskarżenia prokurator lub finansowy organ postępowania przygotowawczego dołącza wniosek o nałożenie odpowiedzialności posiłkowej, jeżeli ustalono istnienie podstaw tej odpowiedzialności określonych w art. 24 § 1 i 2, a także wniosek o zobowiązanie określonego podmiotu do zwrotu na rzecz Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego korzyści majątkowej uzyskanej z przestępstwa skarbowego zarzucanego oskarżonemu lub jej równowartości, jeżeli ustalono istnienie podstaw do nałożenia takiego obowiązku, wskazanych w art. 24 § 5, załączając do tych wniosków materiał dowodowy ich dotyczący.”;

- 67) w art. 156:

- a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Prokurator albo finansowy organ postępowania przygotowawczego może dołączyć do aktu oskarżenia wnioski o wydanie, bez przeprowadzania rozprawy, wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kary lub środka karnego za zarzucane mu przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe, jeżeli okoliczności popełnienia czynu zabronionego nie budzą wątpliwości, a postawa oskarżonego wskazuje, że cele postępowania zostaną osiągnięte. Uzgodnienie może obejmować także wydanie określonego rozstrzygnięcia w przedmiocie poniesienia kosztów procesu.”,

- b) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Jeżeli oskarżony przyznaje się do winy, a w świetle jego wyjaśnień okoliczności popełnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego i wina nie budzą wątpliwości, a postawa oskarżonego wskazuje, że cele postępowania zostaną osiągnięte, można zaniechać przeprowadzenia dalszych czynności. Jeżeli zachodzi potrzeba oceny wiarygodności złożonych wyjaśnień, czynności dowodowych dokonuje się jedynie w niezbędnym zakresie. W każdym jednak wypadku, jeżeli jest to konieczne dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego przed ich utratą, zniekształceniem lub zniszczeniem, należy przeprowadzić w niezbędnym zakresie

czynności procesowe, a zwłaszcza dokonać oględzin, w razie potrzeby z udziałem biegłego, przeszukania lub czynności wymienionych w art. 74 § 2 pkt 1 Kodeksu postępowania karnego w stosunku do osoby podejrzanej, a także przedsięwziąć wobec niej inne niezbędne czynności, nie wyłączając pobrania krwi, włosów i wydzielin organizmu. Prokurator albo finansowy organ postępowania przygotowawczego zamiast z aktem oskarżenia występuje do sądu z wnioskiem o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar lub innych środków przewidzianych za zarzucane mu przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe. Przepis § 1 zdanie drugie stosuje się.”,

c) w § 2:

– wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Wnioski, o których mowa w § 1 i 1a, mogą dotyczyć”;

– pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w sprawie o przestępstwo skarbowe – wymierzenia oskarżonemu kary z zastosowaniem nadzwyczajnego jej złagodzenia, orzeczenia środka karnego określonego w art. 22 § 2 pkt 2–6, odstąpienia od ich wymierzenia lub warunkowego zawieszenia wykonania kary; przepisu nie stosuje się do sprawcy przestępstwa skarbowego popełnionego w warunkach określonych w art. 37 § 1 lub w art. 38 § 2, z zastrzeżeniem art. 37 § 2, 2a i 3 albo art. 38 § 3”;

d) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Przepisy art. 335, art. 339 § 1 pkt 3 i 3a oraz art. 343 § 3–7 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio; jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej, a nie została ona uiszczona w całości lub w części, w sposób uzgodniony z oskarżycielem publicznym, sąd może uzależnić uwzględnienie wniosku od uiszczenia tej należności w wyznaczonym terminie.”;

68) w art. 157 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W sprawach o przestępstwa skarbowe, w których akt oskarżenia wniosł prokurator, finansowy organ postępowania przygotowawczego lub jego przedstawiciel może działać obok prokuratora w charakterze oskarżyciela publicznego.”;

69) w art. 161 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej, a nie została ona w całości uiszczona, sąd może uzależnić uwzględnienie wniosku oskarżonego, o którym mowa w art. 387 § 1 Kodeksu postępowania karnego, od uiszczenia tej należności, w całości lub w części, we wskazany sposób i w wyznaczonym terminie.”;

70) w art. 163 otrzymuje brzmienie:

„Art. 163. Orzeczenie kończące postępowanie zawiera w miarę potrzeby także rozstrzygnięcie co do przepadku przedmiotów i ściągnięcia ich równowartości pieniężnej, środka karnego przepadku korzyści majątkowej i ściągnięcia jej równowartości pieniężnej, należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym, odpowiedzialności posiłkowej, zobowiązania podmiotu, który uzyskał korzyść majątkową, do jej zwrotu lub zwrotu jej równowartości, lub co do roszczeń interwenienta. Uniewinniając oskarżonego albo skazując go za przestępstwo skarbowe, które nie przyniosło korzyści majątkowej podmiotowi, o którym mowa w art. 24 § 5, lub umarzając postępowanie - sąd pozostawia wniosek o zobowiązanie tego podmiotu do zwrotu korzyści majątkowej lub jej równowartości bez rozpoznania.”;

71) po art. 163a dodaje się art. 163b w brzmieniu:

„Art. 163b. Jeżeli w związku z przestępstwem skarbowym lub wykroczeniem skarbowym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej, a z treści orzeczenia wynika obowiązek jej uiszczenia w całości lub w części, odpis prawomocnego orzeczenia doręcza się ponadto organowi podatkowemu, któremu została lub powinna zostać uiszczona ta uszczuplona należność publicznoprawna.”;

72) w art. 165 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Jeżeli akt oskarżenia w sprawie o przestępstwo skarbowe wniósł prokurator, jego udział w rozprawie odwoławczej jest obowiązkowy.”;

73) w art. 171 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu w stosunku do nieobecnych.”;

74) w art. 179 dodaje się § 7 w brzmieniu:

„§ 7. W przypadku zniszczenia przedmiotów, o którym mowa w art. 137a § 2, przepisy § 1, 5 i 6 stosuje się odpowiednio.”;

75) w art. 179a:

a) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Zniszczenie przedmiotów w wypadkach przewidzianych w kodeksie następuje w warunkach uzależnionych od:

- 1) rodzaju przedmiotów;
- 2) technologicznych możliwości podmiotów wyspecjalizowanych w ich niszczeniu;
- 3) kosztów zniszczenia;
- 4) wymogów wynikających z przepisów odrębnych.”,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb zniszczenia przedmiotów, o których mowa w § 1, w art. 31 § 6 oraz w art. 137a § 2, mając na uwadze rodzaj przedmiotów podlegających zniszczeniu, koszty zniszczenia oraz powierzanie zniszczenia podmiotom wyspecjalizowanym w ich niszczeniu, a także zapewnienie sprawności postępowania wykonawczego oraz konieczność właściwego zabezpieczenia wykonywanych czynności likwidacyjnych.”;

76) w art. 180 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Do zabezpieczenia i egzekucji środka karnego ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadku przedmiotów, środka karnego ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadku korzyści majątkowej, zwrotu korzyści majątkowej lub jej równowartości lub należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym stosuje się odpowiednio art. 27 Kodeksu karnego wykonawczego.”;

77) w art. 185 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli egzekucja grzywny orzeczonej za wykroczenie skarbowe okazała się bezskuteczna lub z okoliczności sprawy wynika, że byłaby ona bezskuteczna, sąd może zamienić karę grzywny na pracę społecznie użyteczną, określając czas jej trwania. Praca społecznie użyteczna trwa najkrócej 7 dni, najdłużej – 6 miesięcy. Czas trwania pracy określa się w dniach i miesiącach.”;

78) w art. 186 w § 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli egzekucja grzywny orzeczonej za wykroczenie skarbowe okazała się bezskuteczna lub z okoliczności sprawy wynika, że byłaby ona bezskuteczna, sąd zarządza wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności, gdy:”;

79) art. 188 otrzymuje brzmienie:

„Art. 188. W razie skazania sprawcy na karę ograniczenia wolności za przestępstwo skarbowe, w związku z którym nastąpiło uszczuplenie należności publicznoprawnej, uchylaniem się skazanego od odbywania kary ograniczenia wolności jest również niewywiązanie tej należności w wyznaczonym terminie.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2021 r. poz. 2345 i 2447) w art. 107:

1) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. W razie skazania na grzywnę albo karę ograniczenia wolności zatarcie skazania następuje z mocy prawa z upływem 3 lat od wykonania lub darowania kary albo od przedawnienia jej wykonania.”;

2) uchyla się § 4a.

Art. 3. W ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. z 2020 r. poz. 358 i 1177) w art. 16 w ust. 2:

1) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) przeciwko obowiązkom podatkowym i rozliczeniom z tytułu dotacji lub subwencji, określone w art. 54 § 1 i 2, art. 55 § 1 i 2, art. 56 § 1 i 2, art. 60 § 1, 2 i 3, art. 61 § 1, art. 62 § 1-4, art. 63 § 1-3 i 4, art. 64 § 1, art. 65 § 1, 2 i 3, art. 66 § 1, art. 67 § 1 i 2, art. 68 § 1, art. 69 § 1-3, art. 70 § 1, 2 i 4, art. 71, art. 72, art. 73 § 1, art. 73a § 1 i 2, art. 75, art. 76 § 1 i 2, art. 77 § 1 i 2, art. 78 § 1 i 2, art. 80 § 1-3, art. 80a § 1, art. 82 § 1 oraz art. 83 § 1 Kodeksu karnego skarbowego;

2) pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) przeciwko obrotowi dewizowemu, określone w art. 97 § 1 i 2, art. 101 § 1, art. 102 § 1, art. 103 § 1, art. 104 § 1, art. 106c § 1, art. 106d § 1 oraz art. 106j § 1 Kodeksu karnego skarbowego;

4) przeciwko organizacji gier hazardowych, określone w art. 107 § 1-3, art. 107a § 1, art. 108 § 1 i 2, art. 109 § 1, art. 110 oraz art. 110a Kodeksu karnego skarbowego.”.

Art. 4. Do czynów popełnionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy o przedawnieniu zawarte w ustawie zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, chyba że termin przedawnienia już upłynął.

Art. 5. 1. Do kar orzeczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy o zatarciu skazania zawarte w ustawie zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, chyba że okres zatarcia już upłynął.

2. Do kar orzeczonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy o zatarciu skazania zawarte w ustawie zmienianej w art. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, chyba że okres zatarcia już upłynął.

Art. 6. Czynności procesowe dokonane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy są skuteczne, jeżeli dokonano ich z zachowaniem przepisów dotychczasowych.

Art. 7. Przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w zakresie postępowania karnego skarbowego w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, o ile przepisy art. 9-13 nie stanowią inaczej.

Art. 8. Postępowania w przedmiocie zabezpieczenia i egzekucji środka karnego zwrotu korzyści majątkowej lub jej równowartości wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy toczą się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Art. 9. Postępowania sądowe zawieszone na podstawie art. 114a ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym podejmuje się w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że zachodzi inna podstawa zawieszenia postępowania.

Art. 10. Jeżeli pierwsze przesłuchanie interwenienta lub podmiotu, o którym mowa w art. 24 § 5 ustawy zmienianej w art. 1, nastąpiło przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, sąd albo właściwy organ postępowania przygotowawczego niezwłocznie, nie później niż w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, poucza na piśmie interwenienta i podmiot, o którym mowa w art. 24 § 5 ustawy zmienianej w art. 1, o ich uprawnieniach i obowiązkach w postępowaniu karnym skarbowym.

Art. 11. Przepisu art. 171 pkt 3 ustawy zmienianej w art. 1 nie stosuje się do wyroków nakazowych wydanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 12. Przepisu art. 185 § 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą nie stosuje się do grzywien orzeczonych wyrokami, które uprawomocniły się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 13. W razie wątpliwości, czy do postępowania karnego skarbowego stosować prawo dotychczasowe, czy przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się przepisy tej ustawy.

Art. 14. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 179a § 2 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 179a § 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 15. Ustawa wchodzi w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia.

*Opracowano pod względem prawnym, legislacyjnym i redakcyjnym
Zastępcą Dyrektora Departamentu Legislacyjnego Prawa Karnego
Bartosz Jakubowski
/podpisano elektronicznie/*

UZASADNIENIE

Głębokie przemiany, jakim w ostatnim czasie poddawane jest prawo administracyjne czy finansowe, w oczywisty sposób rzutują również na tę gałąź prawną, jaką jest prawo karne, a w szczególności prawo karne skarbowe. Uchwalenie w dniu 1 grudnia 2016 r. ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2024), a dzień później ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. poz. 1947 z późn. zm), oraz tak zwanego pakietu paliwowego (ustawa z dnia 7 lipca 2016 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw - Dz. U. poz. 1052 z późn. zm.) spowodowało, że stosownym przeobrażeniom należało poddać Kodeks karny skarbowy, dostosowując wiele jego instytucji i rozwiązań prawnych do potrzeb w zakresie realizacji zadań, których wspólnym mianownikiem jest uszczelnienie systemu podatkowego oraz egzekwowanie innych, należnych Skarbowi Państwa danin publicznoprawnych. Na potrzebę dokonania zmian wskazywała również praktyka, postulując wprowadzenie regulacji rozróżniających nabyt sztywny, jej zdaniem, zasady postępowania, nie gwarantujące szybkiej, a nade wszystko skutecznej reakcji na fakt popełnienia przestępstwa czy wykroczenia karnoskarbowego. Należy mieć na uwadze, że ostatnia duża samoistna nowelizacja Kodeksu karnego skarbowego została dokonana ponad 10 lat temu, na mocy ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1479). Późniejsze, dość zresztą liczne zmiany miały już charakter dostosowawczy i były dokonywane przy okazji nowelizacji innych gałęzi prawa, takich jak prawo celne czy podatkowe. Nie sposób pominąć, że przez ponad dziesięcioletni okres obowiązywania ustawy zmieniała się również rzeczywistość społeczna oraz gospodarcza w Polsce, Europie i na Świecie, a w ślad za tym metody i sposoby popełniania przestępstw i wykroczeń skarbowych, w wielu przypadkach mających charakter przestępczości transgranicznej i zorganizowanej. Także i z tego powodu zachodziła potrzeba wprowadzenia regulacji, które by temu mogły (zapobiegać) przeciwdziałać.

W projekcie proponuje się wprowadzenie szeregu zmian zarówno w części materialnej, jak i procesowej. Mają one na celu usprawnienie i poprawę efektywności prowadzonych postępowań, ale też wykonywania orzeczonych kar, wyrażając idee pierwszeństwa zasady egzekucji nad represją. Oczywiście, w celu wzmocnienia funkcji zapobiegawczej, proponuje się również podwyższenie górnych granic zagrożenia sankcjami w postaci kary pozbawienia

wolności lub kary grzywny za wybrane przestępstwa skarbowe, tym niemniej w projekcie można spotkać wiele rozwiązań, które nastawione są przede wszystkim na odzyskanie należności publicznoprawnych. W zamierzeniu projektodawcy proponowane zmiany pozwolą lepiej zabezpieczyć interesy finansowe budżetu państwa, stanowiąc istotne uzupełnienie pakietu działań prawodawczych podejmowanych, jak o tym była mowa na polu prawa podatkowego czy administracyjnego. W związku z tym, w niniejszym projekcie nowelizacji ustawy – Kodeks karny skarbowy proponuje się następujące zmiany:

1) zmiana w art. 3 § 4 jest wynikiem nowelizacji art. 106f, polegającej na przepołówieniu typu czynu zabronionego zamieszczonego w tym ostatnim przepisie. W myśl propozycji, wykroczeniem będzie jedynie przemyt wartości dewizowych i krajowych środków płatniczych w kwocie nieprzekraczającej małej wartości, o czym będzie stanowił § 2 art. 106f.

2) art. 15 § 2 i 5

Zmiana § 2 art. 15 k.k.s. poprzez określenie dodatkowej przesłanki wygaśnięcia obowiązku uiszczania należności publicznoprawnej, związana jest z wprowadzeniem instytucji zrzeczenia się prawa własności w art. 137a k.k.s.

W praktyce zwraca się uwagę, że nie istnieje materialnoprawna podstawa pozwalająca zaliczać środki wpłacane przez podejrzanych (oskarżonych) tytułem zwrotu należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym, zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak i przed sądem. Proponuje się wobec tego dodanie przepisu, który normując tę materię, zapewniałby nie tyle autonomiczność regulacji karnoskarbowej w stosunku do prawa podatkowego, ile stwarzał podstawę zaliczenia takiej wpłaty, a w konsekwencji umorzenie zobowiązania publicznoprawnego. Należy wziąć pod uwagę, że zmiana polegająca na wykreśleniu warunku wymagalności w przepisach dotyczących uiszczenia należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym uaktualniła pytanie nie tylko w jakiej wysokości owa należność powinna być uiszczona, aby sprawca mógł skorzystać z możliwości zakończenia postępowania w trybie konsensualnym, ale zrodziła także dodatkowe pytanie. Brzmi ono: jak wpłata owej kwoty powinna być traktowana z punktu widzenia zaległości podatkowej, celnej lub innego zobowiązania o charakterze publicznoprawnym. Odnosząc się do pierwszego zagadnienia, projektodawca stoi na stanowisku, że warunek uiszczenia w całości należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym spełniony jest wówczas, gdy sprawca przestępstwa lub wykroczenia karnoskarbowego uiści kwotę odpowiadającą definicji uszczerbku, którą to definicję można

wyprowadzić z art. 53 § 27. Przepis ten jasno stanowi, że uszczerbkiem jest nieuregulowana, pomimo ziszczenia się obowiązku zapłaty, należność publicznoprawna, uszczuplona czynem zabronionym. Uszczerbek ten jest swoistą paralełą szkody w rozumieniu prawa karnego. Co prawda Kodeks karny skarbowy nie posługuje się tym terminem, to jednak nie oznacza, że na gruncie prawa karnego skarbowego obowiązują jakieś szczególne, oderwane od zasad odpowiedzialności karnej, reguły. Wręcz przeciwnie. Prawo karne skarbowe w ciągu ostatnich lat ulega przeobrażeniom zmierzając w stronę prawa karnego powszechnego. Najlepszym tego przykładem jest art. 1 obecnie obowiązującej ustawy, który wyraża te same fundamentalne zasady odpowiedzialności, które deklaruje art. 1 Kodeksu karnego. (*nullum crimen sine lege, nulla poena, nullum crimen sine periculo sociali*). Wymaga nadto wyjaśnienia, że w przypadku instytucji dobrowolnego poddania się odpowiedzialności powstały uszczerbek wyrównany może zostać jedynie poprzez wpłatę kwoty odpowiadającej całości uszczuplenia. Zakresem uzgodnień mogą być objęte jedynie należności uboczne (odsetki, opłaty sankcyjne). Inaczej w przypadku skazania bez rozprawy lub wydania wyroku skazującego bez prowadzenia postępowania dowodowego. Proponowane rozwiązania pozwalają na targowanie się również co do tego, jaką kwotę (szczególnie w sprawach złożonych podmiotowo), ma zwrócić oskarżony. Dokonana wpłata, określona w wyroku będzie stanowiła podstawę wygaśnięcia zobowiązania publicznoprawnego. Dla celów ewidencyjnych oraz dla usprawnienia postępowania sąd, w takich przypadkach będzie zobowiązany przesłać odpis orzeczenia właściwemu organowi podatkowemu.

3) art. 16 § 2 i § 5 pkt 2

Racją istotnej nowelizacji przepisu art. 16 § 5 pkt 2 k.k.s. jest przeciwdziałanie niekorzystnym z punktu widzenia zasady legalizmu sytuacjom do jakich dochodzi w obecnym stanie prawnym. Mowa o tym, że aktualnie często brak jest możliwości ścigania sprawców przestępstw skarbowych i wykroczeń ujawnionych w trakcie kontroli przeprowadzonej co prawda przez uprawniony organ, jednak inny niż organ ścigania. Sprawcy mogą bowiem skutecznie uchylić się od odpowiedzialności wyrażając, również w trakcie prowadzonej kontroli tzw. czynny żal, co jest niemożliwe, gdy czynności służbowe rozpocznie organ ścigania. Wskazać należy, iż celem instytucji czynnego żalu uregulowanej w art. 16 k.k.s. było uwolnienie od odpowiedzialności (karalności) tylko tych sprawców czynów zabronionych, którzy z własnej inicjatywy i z własnej woli, ujawnią nieprawidłowości zanim zrobi to uprawniony organ, bez względu na to, czy organem tym będzie organ ścigania

czy też inny organ, uprawniony jednak do jej dokonywania. Z tych też powodów należało usunąć wspomniane ograniczenie. Trudno również pominąć, że z pragmatycznego punktu widzenia, czynności wyjaśniające nie stanowią jeszcze takiego etapu postępowania, zmierzającego z zasady do ujawnienia przestępstwa lub wykroczenia karnoskarbowego, który powinien zamykać możliwość samodenuncjacji. Projektodawca postanowił więc wyraźnie zaakcentować, że dopiero czynności, takie jak przeszukanie lub kontrola skutkuje „wygaśnięciem” prawa do skutecznego czynnego żalu w rozumieniu art. 16.

4) art. 17 § 1 pkt 1

Proponuje się likwidację warunku „wymagalności”. Warunek ten wprowadzony został nowelą z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1479) i jak czytamy w uzasadnieniu projektu, miał służyć urzeczywistnieniu „systemowej konsekwencji rezygnacji z określenia przez sąd obowiązku uiszczenia przez sprawcę przestępstwa skarbowego jedynie narażonej na uszczuplenie należności publicznoprawnej, co wynika z podstawowej zasady kodeksowej zawartej w art. 14. Rozumiejąc intencje, jakie przyświecały ustawodawcy obecnie, realizując postulaty praktyki, wskazującej na negatywny wpływ wspomnianego warunku na tok postępowania, proponuje się odejść od takiego rozumienia uszczerbku, w dochodach Skarbu Państwa. Wspomniana nowelizacja spowodowała, że doszło nie tylko do zacierania się granicy pomiędzy odpowiedzialnością karną, a podatkową, ale także do istotnego ograniczenia możliwości stosowania instytucji opartych na wyrównaniu uszczerbku finansowego w dochodach Skarbu Państwa i innych uprawnionych podmiotów. Przede wszystkim jednak doprowadziło to do postępującego z czasem spowolnienia postępowania. Tezę o zacieraniu się zasad odpowiedzialności karnej i podatkowej potwierdza wyrok SN z dnia 7 listopada 2013 r. (V KK 264/13, w którym to wyroku sąd stwierdził, że określenie przez sąd obowiązku, o którym mowa w art. 41 § 2 k.k.s., musi być poprzedzone wydaniem przez organ podatkowy decyzji wymiarowej ustalającej należność publicznoprawną nałożoną na podmiot zobowiązany; decyzja taka powinna posiadać cechy wykonalności wobec jej uprawomocnienia się albo nadania rygoru natychmiastowej wykonalności orzeczeniu ustalającemu zobowiązanie podatkowe. Również w judykaturze utrwalił się pogląd zgodnie z którym, umarzając warunkowo postępowanie, sąd musi dysponować decyzją wymiarową, która na dodatek musi być wykonalna. Takie rozumienie terminu „wymagalna należność publicznoprawna” rozciągnięte zostało na wszystkie instytucje, które posługują się tym

warunkiem (czynny żal – art. 16 § 2, odstąpienie od wymierzenia kary – art. 19 § 2, zamiana kary pozbawienia wolności na karę ograniczenia wolności – art. 26 § 2, nadzwyczajne złagodzenie kary – art. 36 § 2, odstąpienie od nadzwyczajnego zaostrzenia kary – art. 37 § 2, warunkowe umorzenie kary, a także warunkowe zawieszenie jej wykonania oraz warunkowe przedterminowe zwolnienie – art. 41, postępowanie mandatowe art. 137 § 2 pkt 1, wydanie wyroku bez przeprowadzania rozprawy – art. 156, czy wydanie wyroku bez prowadzenia postępowania dowodowego, a także dobrowolne poddanie się odpowiedzialności – art. 17 § 1 pkt 1, art. 143 § 1 pkt 1 i art. 146 § 1). Jak słusznie zwraca się uwagę w literaturze, na nieporozumieniu polega twierdzenie, że dla skuteczności ochrony stosunku podatkowego wynikającego ze zobowiązania podatkowego konieczne jest wyrażenie go w treści odpowiedniej decyzji podatkowej, gdyż dopiero decyzje właściwych organów podatkowych (niezależnie od ich charakteru) prowadzą do zaistnienia takiej sytuacji prawnej, iż określony podmiot (podatnik) zobowiązany jest do uiszczenia wskazanego w tej decyzji podatku, który to podatek został uprzednio uszczuplony w wyniku działania tegoż podatnika (wraz z ewentualnymi odsetkami). Skoro obowiązek podatkowy zawsze wynika z ustawy, podobnie jak, zobowiązanie podatkowe, istnienie decyzji w tej materii jest niepotrzebne. Sprawca, aby skorzystać z dobrodziejstwa ustawy, nie musi czekać na decyzję organu podatkowego. Mało tego, może uzgodnić z oskarżycielem w zakresie tego, co powinien zwrócić Skarbowi Państwa (innym wierzycielom), aby mógł liczyć na łagodniejsze traktowanie, które – co należy wyraźnie podkreślić – nie jest bezinteresowne. Usuwając termin „wymagalna” z treści wyżej wymienionych przepisów, projektodawca chce jeszcze mocniej zaakcentować niezależność odpowiedzialności karnoskarbowej, tak różnej zarówno w sferze zasad, jak i skutków, od odpowiedzialności obiektywnej, opartej na ustawach podatkowych i ordynacji podatkowej.

5) art. 18 § 3

Zmiana przepisu art. 18 § 3 jest związana z gruntowną nowelizacją instytucji recydywy skarbowej uregulowanej w art. 37 § 1 pkt 4. Biorąc pod uwagę, że z punktu widzenia obecnego jej kształtu podstawowe znaczenie ma fakt orzeczenia kary, nie zaś jej wykonanie, projektodawca - dla zachowania funkcji omawianego przepisu, którą jest wola ustawodawcy, aby sprawca wyrażający skruchę nie ponosił tak dalece niekorzystnych konsekwencji, jak bycie recydywistą - zdecydował, że orzeczenie kary grzywny (nie zaś jej wykonanie), nie będzie stanowić podstawy nadzwyczajnego zaostrzenia kary.

6) art. 19 § 2

Uzasadnienie do zmiany została zawarta przy uzasadnieniu zmian w art. art. 17 § 1 pkt 1.

7) art. 24 § 5 i 6

Zdaniem projektodawcy nie ma żadnych racji, dla których w przypadku, gdy podmiot odpowiedzialny posiłkowo uzyskał korzyść majątkową, orzeczenie sądu miałyby ograniczać się do zobowiązania tego podmiotu wyłącznie do jej zwrotu. W wielu sytuacjach korzyść majątkowa już bowiem nie istnieje (zostaje skonsumowana). W praktyce rodzi się pytanie, czy w takiej sytuacji możliwe jest wówczas zobowiązanie podmiotu odpowiedzialnego posiłkowo do zwrotu jej równowartości. Przepis § 5 w nowym brzmieniu problem ten usuwa postanawiając, że sąd będzie mógł zobowiązać podmiot odpowiedzialny posiłkowo do zwrotu, także równowartości osiągniętej przez niego korzyści majątkowej. Podobne względy zdecydowały, że w projekcie dokonuje się istotnego rozszerzenia zakresu odpowiedzialności podmiotu, który uzyskał korzyść z przestępstwa. Korzyścią taką jest nie tylko „korzyść majątkowa” w rozumieniu art. 33. Jest nią również kwota, którą sprawca nie wpłacił tytułem podatku, lub nienależnie pobrana dotacja itp. Często podmiotem, który odnosi tego rodzaju korzyści, nie jest sprawca przestępstwa, ale ten, na rzecz którego działał. W takich przypadkach względy racjonalności nakazują, aby to na podmiot odpowiedzialny posiłkowo, w rozumieniu art. 24 § 1, nałożyć obowiązek zwrotu należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym.

8) art. 26 § 2, 3 i 4

Zmiana jest wynikiem dodania, ustawą z dnia 1 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw, art. 37 § 2a, który przewiduje nową okoliczność wyłączającą stosowanie nadzwyczajnego obostrzenia kary w sytuacji, o której mowa w § 1a tego przepisu (popelnienie przestępstwa skarbowego określonego w art. 62 § 2, gdy kwota podatku wynikająca z faktury albo suma kwot podatku wynikająca z faktur jest dużej wartości). Należy zwrócić uwagę, że uzupełnienie § 3 art. 26 o wspomniany przepis jest wyrazem wzmocnienia egzekucyjnej funkcji prawa karnego skarbowego. Sprawca, który dopuszcza się przestępstwa w warunkach zasługujących na nadzwyczajne zaostrzenie kary, z zasady nie powinien korzystać z dobrodziejstwa ustawy, jakim jest możliwość orzeczenia kary ograniczenia wolności w miejsce kary pozbawienia wolności, nawet jeżeli – jak w przypadku art. 37 § 3 – odstąpił od udziału w zorganizowanej grupie przestępczej lub związku oraz ujawnił przed organem ścigania istotne okoliczności zamierzonego przestępstwa

skarbowego, a także zapobiegł jego popełnieniu. Pomimo tego, proponuje się wprowadzić regulację, która nie tylko będzie dawała sądowi możliwość zamiany kary pozbawienia wolności, na karę łagodniejszego rodzaju wobec osoby dopuszczającej się enumeratywnie wymienionych przestępstw – który to stan istnieje również obecnie – ale stworzy podobną możliwość w przypadku zachowania, które ustawodawca uznaje jako wysoce społecznie szkodliwe. Świadczy o tym zagrożenie karą, której górna granica wynosi 7,5 roku. Pomimo tego projekt przewiduje, że jeżeli sprawca uiszczy „wymaganą należność” do chwili zamknięcia przewodu sądowego, będzie mógł liczyć na złagodzenie kary. Projektodawca stanął jednak na stanowisku, że możliwość orzeczenia kary ograniczenia wolności nie będzie dotyczyć sprawcy przestępstwa z art. 62 § 2, jeżeli kwota podatku wynikającego z faktury albo suma kwot podatku wynikających z faktur stanowiących przedmiot czynu zabronionego jest wielkiej wartości. Przemawia za tym przede wszystkim wysoka karygodność zachowania, znajdująca odzwierciedlenie w sankcji karnej. W myśl propozycji projektu kara, którą sąd będzie mógł orzec wobec sprawcy przestępstwa z art. 62 § 2 popełnionego w okolicznościach o których mowa w art. 38 § 2 pkt 3, będzie wynosiła 15 lat. Stworzenie możliwości uniknięcia tak surowych konsekwencji kłóciłoby się z celami prewencji generalnej. W związku z tym należy również wyjaśnić, że należnością o której mowa w art. 37 § 2a, jest należność ustalona decyzją podatkową, o której mowa w art. 21 § 1 pkt 2 ustawy ordynacja podatkowa w zw. z art. 108 § 1 ustawy o VAT. Ma to o tyle znaczenie, że do czasu wydania decyzji, sprawca przestępstwa opisanego w art. 62 § 2 nie będzie mógł skorzystać z dobrodziejstwa ustawy, co dotyczy również warunkowego umorzenia postępowania oraz instytucji o charakterze konsensualnym. Uzasadnieniem dla utrzymania regulacji pozwalającej sądowi złagodzić karę w przypadku przestępstw zagrożonych najsurowszymi karami, a nawet za jej rozszerzeniem jest zarówno to, iż z punktu widzenia Skarbu Państwa, odzyskanie uszczuplonych należności jest o wiele bardziej korzystne niż wykonywanie kary pozbawienia wolności. Nie bez znaczenia jest jednak również potrzeba rozszerzenia instrumentów pozwalających na rozbicie solidarności przestępczej. Zasadnie można zakładać, że jeżeli sprawcy grozi kara pozbawienia wolności w wysokim wymiarze, a w zamian za wydanie współników będzie mógł liczyć na łagodną karę (ograniczenia wolności) skorzysta z takiej możliwości.

9) art. 28 § 2

Ustawodawca możliwość orzeczenia kary nadzwyczajnie obostrzonej przewiduje w sytuacjach, gdy okoliczności popełnienia przestępstwa karnoskarbowego uzasadniają twierdzenie, że „normalne” granice kary nie są w stanie oddać pełni kryminalnej jego zawartości. Jest tak w szczególności w przypadku zachowań wyeksponowanych w art. 38 § 2. W obecnym stanie prawnym, za wymienione w nim przestępstwa znamienne tym, że kwota uszczuplonej należności publicznoprawnej lub wartość przedmiotu czynu zabronionego (ewentualnie kwota podatku wynikająca z faktury albo suma kwot podatku wynikających z faktur) jest wielka, sprawcy grozi kara pozbawienia wolności, do górnej granicy zwiększonej podwójnie. Niektóre typy czynów zabronionych opisane w powołanym przepisie, zagrożone są karą do pięciu lat pozbawienia wolności. Biorąc pod uwagę, że w myśl art. 28 § 2 kara nadzwyczajnie obostrzona nie może przekroczyć 10 lat pozbawienia wolności, zdaniem projektodawcy, zagrożenie to jest niewystarczające, aby powstrzymać niektórych sprawców przed targnięciem się na mienie Skarbu Państwa. Przepis art. 38 § 2 proponuje się, wobec tego zmienić tak, aby kara nadzwyczajnie obostrzona sięgała trzykrotnej wysokości „normalnej” górnej granicy zagrożenia karą pozbawienia wolności w danym typie czynu zabronionego. Konsekwencją tego jest nowelizacja niniejszego przepisu, którego treść nie odpowiada wprawdzie regulacji z art. 38 § 2 k.k., tym niemniej jest do niej zbliżona. Występująca wciąż różnica w poziomie zagrożenia karnego wynika głównie z odmiennego charakteru przestępstw karnoskarbowych, które zaliczane są do kategorii mała prohibita. Należy zwrócić uwagę, iż w myśl omawianego przepisu, kara ograniczenia wolności nadzwyczajnie obostrzona wynosi 2 lata. Tyle samo, w myśl art. 26 § 4, który odsyła do art. 34 k.k. wynosi górna granica kary ograniczenia wolności w „normalnym” wymiarze. Projektodawca nie zdecydował się jednak, wzorem prawa karnego materialnego, podnieść górnej granicy kary ograniczenia wolności nadzwyczajnie obostrzonej. Zwraca to uwagę na fakt, że w myśl art. 40 § 3, kara łączna ograniczenia wolności nie może przekroczyć 18 miesięcy. Ponieważ brak jest racjonalnych powodów, aby wymiar kary łącznej orzekanej na podstawie czy to art. 39 § 1, czy art. 40 § 3 odbiegał od wymiaru kary jednostkowej, przepis art. 40 § 3, który z bliżej niewiadomych powodów przewiduje niższy wymiar kary łącznej ograniczenia wolności orzekanej jako kara łączna w przypadku skazania za kilka ciągów przestępstw w wyroku, albo w wyroku łącznym, również poddano stosownym zmianom.

10) art. 30 § 2, 5 i 5a

Wielokrotnie w sprawach, w których przedmiotem czyn zabronionego są wyroby akcyzowe i który to czyn nie wyczerpuje znamion typu umyślnego, zauważa się potrzebę orzeczenia przepadku tych przedmiotów. W obecnym stanie prawnym nie jest to możliwe, chociaż w przypadku np. paserstwa akcyzowego byłoby pożądane przede wszystkim z powodu nagminności tego rodzaju spraw. W związku z tym do katalogu typów czynów zabronionych, których popełnienie rodzi możliwość orzeczenia przepadku przedmiotów, o których mowa w art. 29 pkt 1-3, proponuje się dodać art. 91 § 2, penalizujący tzw. nieumyślne paserstwo celne. Paserstwo akcyzowe, w typie nieumyślnym do katalogu z art. 30 § 2 dodane zostało ustawą z dnia 30 marca 2021 r. – o zmianie ustawy o podatku akcyzowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 694). Katalog ten uzupełniono również o art. 69a § 2, w związku z dodaniem go do części szczególnej kodeksu.

Modyfikacja treści § 5 art. 30 wynika głównie z potrzeby dostosowania jego brzmienia do współczesnych realiów zarządzania gier hazardowych, czyli przede wszystkim przy wykorzystaniu różnego rodzaju urządzeń elektronicznych. W wielu przypadkach nie istnieje możliwość orzeczenia przepadku dokumentów, na podstawie których wygrane przypadają grającym. W szczególności dotyczy to gier zarządzanych przez Internet, w których wygrane są zapisywane elektronicznie w pamięciach różnych urządzeń, np. serwerów zlokalizowanych często poza granicami Polski. W postępowaniu karnym skarbowym fakt uzyskania wygranej może być udowodniony w różny sposób, w związku z tym proponuje się zapis na tyle ogólny i uniwersalny, aby obejmował wszystkie przypadki, w których fakt uzyskania wygranych będzie udowodniony za pomocą wszelkiego rodzaju dowodów zebranych w toku postępowania. Proponowana zmiana zapewni także większą klarowność, ale i precyzję, co posłuży lepszemu zrozumieniu tego przepisu przez adresatów normy prawnej, którymi są nie tylko profesjonalni prawnicy, ale przede wszystkim graczy, do których należą środki finansowe podlegające przepadkowi. Ograniczy też katalog dokumentów, które mogą zostać skonfiskowane wyłącznie do takich, na podstawie których zarządzana lub prowadzona była gra hazardowa. W szczególności dotyczyć to będzie umów między podmiotami zaangażowanymi w nielegalne urządzenie bądź prowadzenie gier hazardowych, dokumentów dotyczących rozliczeń finansowych między nimi, niestanowiących ksiąg podatkowych czy też pokwitowań wypłaty wygranych dla osób uczestniczących w nielegalnych grach hazardowych. Dokumenty tego rodzaju są zabezpieczane przez organy postępowania przygotowawczego w miejscach popełniania czynów zabronionych, takich jak nielegalne salony gier na automatach, nielegalne kasyna. Poza tym proponuje się ujednolicenie brzmienia i zapewnienie spójności wewnętrznej

przepisu § 5, jak i dostosowanie go do całości art. 30, poprzez zastosowanie liczby mnogiej w całej jego treści. W projekcie określono nadto, że przewidziany w § 5 przepadek dokumentów będzie miał zastosowanie również w przypadku popełnienia czynu zabronionego wskazanego w art. 107d. Odnośnie uchylecia § 5a należy wskazać, że dotychczasowe doświadczenia organów Krajowej Administracji Skarbowej pokazują, że próby likwidacji wszelkiego rodzaju urządzeń do gier poprzez sprzedaż legalnym podmiotom branży hazardowej nie przynoszą efektów. Konsekwencją powyższej zmiany jest modyfikacja brzmienia art. 31 § 6 k.k.s.

11) art. 31 § 6

Zmiana w § 6 polega na dodaniu w tym przepisie suszu tytoniowego oraz urządzeń i maszyn do produkcji wyrobów tytoniowych - w tym również do pakowania - a także urządzeń lub automatów gier obok wyrobów tytoniowych – podlegających obligatoryjnemu zniszczeniu w przypadku orzeczenia ich przepadku. Trzeba wskazać, że susz tytoniowy, zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2008 r. o podatku akcyzowym (Dz. U. z 2017 r. poz.43, z późn. zm.) nie jest wyrobem tytoniowym. Mając jednak na uwadze podobieństwo suszu tytoniowego do wyrobów tytoniowych, proponuje się aby wykonanie orzeczenia sądu o przepadku suszu tytoniowego odbywało się tak samo jak w przypadku wyrobów tytoniowych, czyli poprzez jego zniszczenie bezpośrednio na mocy przepisu art. 31 § 6 k.k.s. W przypadku urządzeń lub maszyn do produkcji wyrobów tytoniowych, należy zwrócić uwagę, że ich sprzedaż legalnie działającym podmiotom branży tytoniowej jest praktycznie niemożliwa, głównie ze względu na nieprzydatność takich urządzeń lub maszyn do legalnej produkcji wyrobów tytoniowych. W przypadku urządzeń lub automatów do gier, ich sprzedaż legalnie działającym podmiotom nie jest dodatkowo możliwa głównie dlatego, że są one instalowane w taki sposób, że ich demontaż powoduje uszkodzenie urządzenia. Legalnie działające podmioty nie są też często zainteresowane ich nabywaniem.

12) art. 33 § 2

Zmiana treści przepisu art. 33 § 2 związana jest z koniecznością dostosowania go do regulacji zawartej w art. 45 § 2 k.k. Aktualne brzmienie obu przepisów zostało ustalone ustawą z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 768). Występuje pomiędzy nimi jednak różnica polegająca na tym, że w art. 45 § 2 k.k. nie ograniczono katalogu czynów, których popełnienie skutkuje stosowaniem konfiskaty rozszerzonej, do czynów popełnionych wyłącznie przez „sprawcę”.

Ograniczenie takie istnieje w art. 33 § 2, co projektodawca zamierza zmienić. Oprócz względów dostosowawczych, celem nowelizacji art. 33 § 2 jest więc wyeliminowanie ograniczenia odnośnie katalogu przestępstw, których popełnienie pozwala na stosowanie konfiskaty rozszerzonej również na te, w wyniku których korzyść majątkową uzyskał także inny podmiot (np. odpowiedzialny posiłkowo), a nie tylko oskarżony. W wyniku nowelizacji treści art. 33 § 2, ujednoliceniu ulegną obie instytucje, co jest efektem oczekiwanym również w praktyce.

13) art. 34 § 2 i 4

Przepis art. 34 § 2 k.k.s. określa przypadki, w których sąd może orzec środek karny zakazu prowadzenia określonej działalności gospodarczej wobec sprawców przestępstw enumeratywnie wymienionych w tym przepisie. Biorąc pod uwagę, że typ czynu zabronionego opisany w art. 62 § 2 k.k.s. cechuje się wysoką społeczną szkodliwością, a sprawca karalnego zachowania dopuszcza się zwykle w związku z prowadzeniem określonej działalności gospodarczej, katalog z art. 34 § 2 k.k.s. proponuje się uzupełnić również o ten typ czynu zabronionego. Podobne argumenty przemawiają za dodaniem do katalogu z § 2 przepisu art. 57 § 1a k.k.s., które to zachowanie, będące dotychczas tylko wykroczeniem również godzi w zasady prowadzenia działalności gospodarczej. Nie ulega także wątpliwości, że w razie skazania za występki z art. 110c § 1 (utrudnianie kontroli w zakresie gier hazardowych), sprawca, który dopuszcza się takiego zachowania, również powinien podlegać ewentualnym dalszym konsekwencjom, obok orzeczenia kary. W przypadku prowadzenia przez niego działalności gospodarczej, sąd będzie mógł orzec zakaz jej prowadzenia. Jednocześnie proponuje się dokonać zmiany w treści § 4, poprzez jego dostosowanie do regulacji z art. 43 § 1 k.k. W świetle tego przepisu, zakaz w postaci pozbawienia praw publicznych orzeka się w latach, od roku do lat 10, a zakaz prowadzenia działalności gospodarczej orzeka się w latach, od roku do lat 15, tym niemniej zważywszy na różnice występujące w charakterystyce karalnych zachowań, a także to, że przestępstwa karnoskarbowe są znacznie częściej popełniane przez osoby trudniące się działalnością gospodarczą, zdaniem projektodawcy wystarczający jest okres 10-cioletni stosowania środka karnego o którym mowa w art. 22 § 2 pkt 5, w szczególności polegającego na zakazie prowadzenia takiej działalności.

14) art. 36 § 2

Zmiana jest wynikiem przyjętej w projekcie zasady opisanej w uzasadnieniu do projektowanego art. 17 § 1 pkt 1 i polega na usunięciu terminu „wymagalna” stanowiącego dotychczas szczególnego rodzaju warunek stosowania instytucji zawartej w art. 36.

14) art. 37 § 1 pkt 1a, 2 i 4, § 2, § 2a i § 2b

W literaturze słusznie zwraca się uwagę, że brak jest powodów, aby podstawą surowszej odpowiedzialności czynić wystawienie jednego z dokumentów potwierdzających dokonanie czynności prawnej, jakim jest faktura. Sprawca, który wystawia nierzetelny rachunek opiewający na kwotę dużej lub wielkiej wartości, również powinien odpowiadać w warunkach zaostrzonej odpowiedzialności. W konsekwencji projektodawca dokonał stosownej zmiany w art. 37 § 1 pkt 1a. Zmiana w pkt 2 tego przepisu spowodowana jest z kolei koniecznością usunięcia wątpliwości jakie powstają w sytuacji, gdy sprawca dopuścił się przestępstwa w ramach tzw. czynu ciągłego. W takim przypadku dochodzi niewątpliwie do popełnienia przestępstwa, a tym samym rodzi się pytanie, czy istnieją wówczas podstawy do stosowania art. 37 § 1 pkt 2. Projektodawca proponuje w sposób jednoznaczny wyartykułować, że warunki do nadzwyczajnego zaostrzenia kary spełnione zostają również wtedy, gdy sprawca popełnił jedno przestępstwo. Przesłanki stosowania tzw. recydywy skarbowej specjalnej zostały tak ukształtowane, by wskazywać, iż powodem sięgnięcia po nadzwyczajne obostrzenie kary, jest ewidentny brak poprawy w zachowaniu sprawcy, który chociaż odbył już część kary, co powinno skutkować jego – przynajmniej częściową – resocjalizacją, powrócił na drogę przestępstwa. Takie założenie, mające swe uzasadnienie w nurtach współczesnej probacji, jest jednak całkowicie dysfunkcjonalne. Powoduje, że sądy, aby ukarać surowiej sprawcę ponownie dopuszczającego się przestępstwa, muszą czekać, aż zostanie wykonana kara, przynajmniej częściowo. Jak łatwo zauważyć, jej wykonanie nie leży w „interesie” sprawcy, który świadomy owych ograniczeń, stara się unikać wykonania wyroku. Dotyczy to zwłaszcza kary grzywny, której wykonanie sprawca może przeciągać w czasie. W związku z tym proponuje się zrezygnować z warunku częściowego wykonania kary jako przesłanki nadzwyczajnego jej obostrzenia. Uiszczenie kary grzywny nie będzie stanowić o zastosowaniu nadzwyczajnego obostrzenia kary na podstawie art. 37 § 1 pkt 4 k.k.s., a jedynie fakt uprzedniego prawomocnego skazania i wymierzenie kary pozbawienia wolności w wymiarze 6 miesięcy (podobnie jak kary ograniczenia wolności) lub kary grzywny w wysokości co najmniej 120 stawek dziennych. Zmiana treści przepisu § 1 pkt 4 uwzględnia propozycję nowej treści art. 107 § 4 k.k., który to przepis stosuje się na mocy

art. 20 § 2. Zgodnie z proponowanym brzmieniem, w razie skazania na grzywnę zatarcie skazania następować będzie z mocy prawa z upływem 3 lat od wykonania lub darowania kary albo przedawnienia jej wykonania. Konsekwencją powyższej zmiany jest uchylenie § 4a w art. 107 k.k. W konsekwencji, okres, który można brać pod uwagę do formułowania zarzutu o powrót na drogę przestępstwa w warunkach opisanych w art. 37 § 1 pkt 4 wynosi tylko 3 lata, w razie poprzedniego skazania na karę grzywny. Z kolei dodanie nowego § 2b ma ścisły związek z regulacją zmieniającą typ czynu zabronionego z art. 57 k.k.s. (uporczywe niepłacenie podatku). Bez wyłączenia z art. 37 § 2b k.k.s., sprawcy występku karnoskarbowego opisanego w art. 57 § 1a k.k.s. groziłaby bowiem kara pozbawienia wolności.

15) art. 38 § 1 pkt 3 i § 2 i 3

Zmiana treści art. 38 § 1 pkt 3 k.k.s. wynika z pojawiających się wątpliwości interpretacyjnych, co oznacza zawarte w nim sformułowanie „z takim samym obostrzeniem”. Aby je usunąć oraz zachować logiczną spójność instytucji nadzwyczajnego obostrzenia kary, uregulowaną w art. 38 k.k.s. należało zmienić również § 2, celem dostosowania go do całościowej konstrukcji obostrzenia kar w sytuacjach zasługujących na takie zaostrożenie. O tym, jak należy rozumieć należność wynikającą z nierzetelnej faktury, była mowa w związku z uzasadnieniem stosowania instytucji, o której mowa w art. 26 w sytuacji, gdy sprawca dopuścił się przestępstwa z art. 62 § 2. W tym miejscu należy dodać, iż zachowania objęte katalogiem z art. 38 § 2 niewątpliwie zasługują na surową karę, którego to postulatu nie można zrealizować w obecnym stanie prawnym. Chodzi przede wszystkim o karę pozbawienia wolności, która nawet nadzwyczajnie obostrzona, nie przekracza podwójnej wysokości górnego zagrożenia. Dla oddania pełni bezprawności granicę tę należało podnieść jeszcze jednokrotnie również dlatego, że zdaniem projektodawcy, obecny rozdźwięk pomiędzy treścią art. 28 § 2 i art. 38 § 2 k.k. jest trudny do utrzymania. Ponadto proponuje się w katalogu przestępstw skarbowych wymienionych w art. 38 § 2 pkt 1 wskazać także typy czynów zabronionych opisanych w art. 69b § 1 k.k.s. i art. 69c § 1 k.k.s., w związku z ich dodaniem w części szczególnej Kodeksu ustawą z dnia 7 lipca 2016 r. (Dz. U. poz. 1052 ze zm), która weszła w życie z dniem 1 sierpnia 2016 r. Nowelizacja przepisu § 3 wynika z kolei z faktu, że ustawą z dnia 1 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług do art. 37 k.k.s. dodany został przepis § 2a, o który to przepis należało uzupełnić § 3 omawianej regulacji. Tą samą ustawą z dnia 1 grudnia 2016 r., do art. 38 § 2 dodano pkt 3, który daje możliwość nadzwyczajnego zaostrożenia kary w sytuacji, gdy sprawca

dopuszcza się przestępstwa karnoskarbowego opisanego w art. 62 § 2, a kwota podatku wynikająca z faktury albo suma kwot podatku wynikających z faktur stanowiących przedmiot czynu zabronionego jest wielkiej wartości. Jakkolwiek więc, przepis art. 37 § 2a, pozwala odstąpić od nadzwyczajnego zaostżenia kary, m. in. gdy sprawca przestępstwa karnoskarbowego opisanego w art. 62 § 2 uiscił wymaganą należność dużej wartości przed zamknięciem przewodu sądowego w pierwszej instancji, to aby mógł być on także stosowany w sytuacji, gdy należność jest wielkiej wartości, przepis ten należało dodać do art. 38 § 3.

16) art. 39 § 1

Proponowana zmiana treści art. 39 § 1 eliminuje istniejącą w systemie prawa karnego niekonsekwencję polegającą na tym, że art. 86 § 1 k.k., który również dotyczy instytucji kary łącznej, regulując kwestię jej wymiaru stanowi, że maksymalna kara pozbawienia wolności, orzekana jako kara łączna wynosi 20 lat. Zdaniem projektodawcy należy więc odpowiednio zmienić przepis art. 39 § 1. Za poglądem, że na gruncie ustawy Kodeks karny skarbowy kara łączna pozbawienia wolności powinna również wynosić 20 lat, przemawiają zarówno względy zgodności systemowej, jak i brak powodów do odmiennego traktowania tej instytucji w stosunku do sprawcy, który dopuścił się przestępstwa skarbowego i przestępstwa pospolitego.

17) art. 40 § 3

Konieczność zmiany treści art. 40 § 3 k.k.s. w zakresie wymiaru kary łącznej ograniczenia wolności spowodowana jest ujednoliceniem wymiaru tej kary z uregulowaniami zawartymi w innych przepisach Kodeksu. Aktualnie art. 40 § 3 k.k.s. przewiduje, iż kara łączna ograniczenia wolności nie może przekraczać 18 miesięcy. Natomiast zgodnie z art. 26 § 4 k.k.s., który odsyła do art. 34 k.k., kara ograniczenia wolności trwa najkrócej miesiąc, najdłużej 2 lata. Przede wszystkim jednak w myśl art. 39 § 1 k.k.s., górna granica kary łącznej ograniczenia wolności wynosi 2 lata. Tak więc zasadnym jest analogicznie, jak to uczyniono w ostatnio powołanym przepisie również w art. 40 § 3 k.k.s. przyjąć, że przedmiotowa kara nie może przekroczyć 2 lat.

18) art. 41 § 1, 1a i § 2

Również i w tym przypadku zmiana jest wynikiem dodania, ustawą z dnia 1 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw, art. 37 § 2a, który przewiduje nową okoliczność wyłączającą stosowanie nadzwyczajnego obostrzenia kary

w sytuacji opisanej w art. 37 § 1 pkt 1a. Ponieważ proponuje się, aby oskarżyciel publiczny mógł wystąpić do sądu o warunkowe umorzenie postępowania również w sytuacji, gdy sprawca dopuścił się przestępstwa z art. 62 § 2 k.k.s., a podatek (suma podatków) potencjalnie narażony na uszczuplenie jest dużej wartości, należało wprowadzić przepis wyłączający z tego powodu potrzeba nadzwyczajnego zaostrzenia kary, wobec sprawcy dopuszczającego się takich zachowań. W przeciwnym razie stosowanie tej instytucji byłoby nie do pogodzenia z podstawowymi zasadami odpowiedzialności karnej. Projektodawca zdecydował, że w przypadku popełnienia przestępstwa z art. 62 § 2, nie będzie jednak można skorzystać z możliwości warunkowego umorzenia postępowania, jeżeli kwota podatku wynikająca z faktury albo suma kwot podatku wynikających z faktur stanowiących przedmiot czynu zabronionego jest wielkiej wartości. Ponieważ czyn taki dotyczy faktury (faktur) opiewających na kwotę powyżej miliona złotych, nie wydaje się, aby względy ogólnoprewencyjne przemawiały za możliwością warunkowego umorzenia postępowania, nawet jeżeli sprawca uiszcza wynikający z faktur podatek.

19) art. 44 § 2-5

Propozycja skreślenia art. 44 § 2 k.k.s. pozwoli uniknąć niepożądanych konsekwencji obecnego stanu prawnego polegających na tym, że pomimo długiego okresu przedawnienia niektórych typów czynów zabronionych o najwyższym zagrożeniu karnym (powyżej 3 lat pozbawienia wolności) związanym z ich wysoką szkodliwość społeczną, ze względu na instytucję przedawnienia zobowiązania podatkowego, w praktyce może dojść do skrócenia okresu przedawnienia takich przestępstw z 10 lat do lat 5, czyli takiego samego okresu, jak w przypadku czynów zagrożonych niższą karą. Zgodnie z treścią art. 44 § 2 k.k.s. dotyczy to tzw. typów uszczupleniowych, natomiast dla pozostałych przestępstw zagrożonych karą pozbawienia wolności powyżej lat 3, okres przedawnienia karalności wynosi 10 lat. Może wpłynąć to negatywnie na ochronę interesów finansowych Skarbu Państwa, skoro zachowania nie zagrażające wpływom do budżetu mają dłuższy okres przedawnienia niż czyny, które narażają na uszczuplenie należności publicznoprawne. W konsekwencji proponuje się uchylić § 2 niniejszego przepisu. Skutkiem powyższego są stosowne zmiany w § 3-5. Dodatkowo w § 5 wzorem regulacji z art. 102 Kodeksu karnego, dokonuje się zmiany w zakresie metody ustalania początkowego terminu rozpoczęcia biegu przedawnienia. Zmiana ta zrównuje sytuację prawną sprawców przestępstw i wykroczeń skarbowych z sytuacją sprawców przestępstw pospolitych oraz powinna przyczynić się do lepszej ochrony

interesów finansowych Skarbu Państwa. Powoduje ona jednak, że w praktyce, okres przedawnienia przestępstw ulega skróceniu. W związku z tym proponuje się wprowadzić jeden termin, o jaki okres przedawnienia ulega przedłużeniu, gdy w okresie wskazanym w art. 44 § 1 pkt 1 lub 2 wszczęto postępowanie. Trzeba zauważyć, że termin ten tylko w niewielkim stopniu zależny jest od charakteru czynu zabronionego. Zasadniczo dotyczy powodów, dla których organom ścigania oraz sądom nie udało się zakończyć postępowania. Te zaś zwykle nie odbiegają od siebie tak znacznie, by stwarzać podstawę do różnicowania okresu, o którym mowa w art. 44 § 5.

20) art. 48 § 1

W art. 48 § 1 k.k.s. proponuje się obniżenie dolnej granicy kary grzywny za wykroczenia skarbowe, z obecnej jednej dziesiątej do jednej dwudziestej wysokości minimalnego wynagrodzenia. Mając na uwadze aktualną wysokość minimalnego wynagrodzenia zmiana ta pozwoli na zastosowanie adekwatnej reakcji karnej w przypadku drobniejszych wykroczeń skarbowych.

21) art. 49 § 2 i 3

Z kolei w § 2 uzupełniono katalog przypadków pozwalających orzekać przepadek przedmiotów o wykroczenia skarbowe z art. 67a § 2 i art. 108 § 3 k.k.s., w związku z ich dodaniem do części szczególnej kodeksu, a także opisane w art. 65 § 4 k.k.s. i w art. 91 § 4 k.k.s. W aktualnym stanie prawnym istniał warunek, aby przedmiot ulegający przepadkowi pochodził z takiego czynu zabronionego, popełnionego umyślnie. Wynika to stąd, że dotychczasowa praktyka wskazuje na potrzebę orzekania przepadku towarów zakazanych lub objętych ograniczeniami nawet w sytuacji nieumyślnego popełnienia czynu (np. nieumyślne nabycie tytoniu do palenia lub napojów alkoholowych). Wyroby akcyzowe niewiadomego pochodzenia mogą bowiem zagrażać życiu lub zdrowiu ich potencjalnych nabywców i konsumentów. Konsekwencją tego jest uchylenie § 3 który stał się bezprzedmiotowy.

22) art. 51 § 1, 2, 2a i 4

Propozycja wydłużenia okresu przedawnienia karalności wykroczeń skarbowych z jednego roku obecnie do 2 lat jest realizacją postulatów praktyki, która odnotowuje zjawisko unikania odpowiedzialności ze względu na to, że dopiero podczas kontroli podatkowych sięgających dalej niż okres roku wstecz, wykrywane są naruszenia obowiązków podatkowych.

Czyny takie stanowią wprawdzie wówczas zachowania naganne, jednakże w stosunku do sprawców owych czynów niemożliwe jest wyciągnięcie jakichkolwiek konsekwencji karnych. Zmiana art. 51 § 1 k.k.s. w proponowanym brzmieniu, ma na celu zapobieżenie tego rodzaju sytuacjom i doprowadzenie do zminimalizowania zjawiska. Co do rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia, to proponowana zmiana jest analogiczna z tą, jaką wprowadza się w art. 44 § 5 k.k.s., co ma odnieść ten skutek, że w przypadku obstrukcji ze strony podejrzanego, wykroczenie nie ulegnie przedawnieniu. W § 2a przewidziano odrębne unormowanie dotyczące biegu przedawnienia karalności wykroczenia w razie uchylecia prawomocnego mandatu karnego, gdyż odesłanie wskazane w § 1 dotyczy jedynie orzeczeń. W unormowaniu tym odwołano się do ogólnej zasady przyjętej w art. 44 § 6, zgodnie z którą w razie uchylecia prawomocnego rozstrzygnięcia termin przedawnienia karalności biegnie od daty jego uchylecia, chyba że w tej dacie termin przedawnienia upłynął. Projektodawca uczynił od tej zasady jeden wyjątek odnoszący się do przypadku uchylecia mandatu przez sąd cywilny w razie prawomocnego uznania roszczenia do przedmiotów, o których mowa w art. 137a § 2, które przeszły na własność Skarbu Państwa.. Wyjątek ten jest podyktowany istnieniem znacznie dłuższych okresów przedawnienia roszczeń cywilnoprawnych (co do zasady 10 lat) niż okresów karalności wykroczeń skarbowych. Ponadto warunkiem zastosowania tej przesłanki uchylecia mandatu karnego jest uzyskanie prawomocnego orzeczenia sądu cywilnego uznającego roszczenie, co niejednokrotnie może trwać przez dłuższy okres. Należy zaznaczyć, że trudno mówić o antygwarancyjnym działaniu tego wyjątku w stosunku do zasady pewności prawnej w odniesieniu do sprawcy wykroczenia, gdyż dotyczy on jedynie takiego sprawcy, który świadomie złożył fałszywe oświadczenie co do przysługiwania mu prawa własności zatrzymanej rzeczy. Zmieniono również § 4 tego artykułu w celu wyeliminowania błędnego odesłania do art. 47§ 3 k.k.s., podczas gdy właściwym przepisem jest art. 47 § 4 k.k.s.

23) art. 53 § 11, 29, 30, 30d i 31

Zmiana art. 53 § 11 realizuje postulaty praktyki w zakresie potrzeb ścigania sprawców, którzy dopuszczają się poważnych przestępstw godzących w interesy finansowe państwa polskiego za granicą. W takim przypadku nie ma znaczenia to, czy sprawca jest obywatel polski, czy obcokrajowiec, a także, gdzie czyn taki miał miejsce. Warunkiem jest swoiście pojęta ekonomika postępowania. Nie chodzi bowiem wyłącznie o rachunek zysków i strat, ale również o potrzebę zaakcentowania skuteczności aparatu państwowego w walce

z międzynarodowymi grupami przestępczymi. Temu służy obniżenie progu tolerancji na takie zachowanie do 5-ciokrotnej wysokości kwoty określonej w art. 53 § 16 (wielka wartość).

Zmiana w § 29 polegająca na usunięciu zwrotu „nienależny zwrot należności podatkowej” podyktowana jest brakiem takiego określenia w części szczególnej k.k.s. oraz uzupełnieniem dwoma zwrotami występującymi w art. 76 k.k.s., a mianowicie „nienależny zwrot podatkowej należności publicznoprawnej” oraz „nienależny zwrot podatku”. Proponowana zmiana ma na celu zachowanie spójności terminologicznej poszczególnych przepisów k.k.s.

Konsekwencja zmiany w art. 83, polegającej na uzupełnieniu procedur, których zakłócenie skutkuje odpowiedzialnością karnoskarbową o „postępowanie podatkowe, słowniczek pojęć ustawowych zamieszczonych w § 30 należało uzupełnić o wspomniany termin. Również uzupełnienie słowniczka z § 30d o termin „sprzedaż wyrobów akcyzowych”, jest konsekwencją użycia go w dodanym do ustawy przepisie art. 63 § 3a. Z kolei zmiana w § 31 związana jest z koniecznością ujednolicenia terminologii i form gramatycznych stosowanych w treści ustawy, a w szczególności w art. 53.

24) art. 57 § 1a i 2

Przepis art. 57 k.k.s. zastąpił regulację z art. 99 uks i w zamierzeniu ustawodawcy miał służyć penalizowaniu czynów o niewielkim stopniu społecznej szkodliwości. Aby jednak uciąć spekulacje co do zgodności tego typu czynu zabronionego z zasadami zawartymi w Konstytucji, ale też w przepisach prawa międzynarodowego, którego Polska jest stroną, ustawodawca postanowił, że karygodne i karalne jest jedynie uporczywe niewpłacanie podatków w terminie, jako wykroczenie skarbowe. W przeciwnym razie brak byłoby kryminalnej reakcji penalizowania samego opóźnienia w zapłacie podatku, stanowiącego jedynie zwłokę i skutkującego powstaniem zaległości podatkowej. Wbrew zamierzeniom, znanie to stało się jednak zarzewiem sporów doktrynalnych, których jednym z powodów jest właśnie fakt, iż w dotychczasowym stanie prawnym typ czynu zabronionego z art. 57 § 1 k.k.s. jest penalizowany jako wykroczenie skarbowe, choć dotyczy zachowań skutkujących niekiedy wielomilionowymi zaległościami. Innym powodem proponowanych zmian w tym zakresie jest konieczność urealnienia sankcji, jaka grozi za takie zachowania. Ta, którą aktualnie dysponuje sąd, w wielu przypadkach z pewnością jest niewystarczająca. Górna granica kary grzywny grożącej za wykroczenie skarbowe wynosi bowiem dwudziestokrotność minimalnego wynagrodzenia. Nie trzeba przekonywać, że jest to sankcja niepozwalająca oddać pełnię kryminalnej zawartości czynu, jeżeli kwota niezapłaconego podatku sięga znacznej

wartości. Niniejsza propozycja wpisuje się też w mechanizm walki z oszustwami podatkowymi, w szczególności w zakresie wyłudzenia podatku VAT. Zaostrzenie penalizacji uzasadnione jest także potrzebą uświadomienia naganności zachowania godzącego w podstawy funkcjonowania państwa, realizującego swoje cele i obowiązki z pieniędzy podatników. Dokonanie w art. 57 k.k.s. rozwarstwienia na przestępstwo skarbowe i wykroczenie skarbowe spowodowane jest więc przede wszystkim tym, że kwoty niepłaconych podatków sięgają setek tysięcy, a nawet milionów złotych, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w kwalifikacji oraz sankcji karnej. Penalizacją jako przestępstwo skarbowe objęta zostałaby więc sfera zachowań polegających na uporczywym niewywiązywaniu się z obowiązków podatkowych w dość znacznej wysokości, bo powyżej pięćdziesięciokrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia, co upoważnia do zastosowania odpowiednio surowej sankcji karnej. Kara grzywny w górnej granicy do 720 stawek dziennych, jest sankcją maksymalną z art. 23 § 1 k.k.s. W ocenie projektodawcy będzie to jednak kara odpowiednia, także z punktu widzenia elastycznego reagowania na okoliczności danego zdarzenia, co często ma miejsce w przypadku dużych podmiotów prowadzących działalność na różnych polach gospodarczej aktywności. W ocenie projektodawcy, tak wyznaczona kara powinna całkowicie spełnić również swoje ustawowe cele tak w zakresie prewencji generalnej, jak i zabezpieczenia finansowych interesów Skarbu Państwa. Uporczywe niewpłacanie podatków w terminie powinno oczywiście także pozostawać wykroczeniem skarbowym, przede wszystkim z tego powodu, aby usprawnić postępowanie w tych wszystkich przypadkach, gdy wysokość niewpłaconego w terminie podatku nie przekracza kwoty przepołowienia, która obecnie wynosi ponad 140.000 zł. Statystycznie są to zachowania najczęstsze i dotyczą głównie podatników indywidualnych, co nie oznacza, że są mniej istotne z karnoprawnego punktu widzenia. Z jednej strony skala zjawiska zmusza do reakcji prawnej, szczególnie tam, gdzie dochodzi do częstego, uporczywego niepłacenia podatków, a z drugiej, nadmierny represjonizm oraz konieczność prowadzenia postępowania przygotowawczego na zasadach ogólnych byłoby nieefektywne z punktu widzenia szybkości postępowania karnego, gdy może się zakończyć postępowaniem mandatowym. Projektodawca ma świadomość, że dokonana zmiana polegająca na tak radykalnym zaostrzeniu karalności obarczona jest niezwykle dużym ryzykiem popadnięcia w konflikt z podstawowymi zasadami prawa, obowiązującymi we wszystkich krajach o europejskiej kulturze prawniczej. Mowa o tym, że zważywszy na charakter zachowań penalizowanych obecnie w art. 57 § 1 k.k.s., wprowadzenie typu występku mogłaby doprowadzić (i zapewne by doprowadziło)

do konieczności sięgania po regulację z art. 37 § 1 k.k.s., np. w związku z tym, że sprawca powróciłby do przestępstwa, tym bardziej, że przesłanki takiej recydywy zostały w istotny sposób zmodyfikowane. W rezultacie zachodziłaby potrzeba orzeczenia kary pozbawienia wolności w ramach nadzwyczajnego jej obostrzenia. W sposób oczywisty byłoby to sprzeczne z prawem międzynarodowym, które w myśl art. 87 ust. 1 Konstytucji jest jednym ze źródeł prawa obowiązującego w naszym kraju. W szczególności mowa o Protokole nr 4 do EKPC, który w artykule 1 zakazuje stosowania kary pozbawienia wolności za długi, dlatego też, aby temu zapobiec proponuje się wprowadzić przepis § 3a, do art. 37 k.k.s., który wyłącza stosowanie nadzwyczajnego obostrzenia kary do art. 57 § 1a k.k.s.

25) art. 60 § 2a i 2b

W aktualnym swym brzmieniu, przepis art. 60 § 2 k.k.s. nie obejmuje penalizacją zachowania, polegającego na nieprzechowywaniu księgi po zakończeniu działalności gospodarczej, co w praktyce rodzi problemy z należyтым egzekwowaniem przestrzegania prawa podatkowego. Należy mieć na uwadze, że zgodnie z art. 86 Ordynacji podatkowej, podatnicy obowiązani do prowadzenia ksiąg podatkowych przechowują księgi i związane z ich prowadzeniem dokumenty do czasu upływu okresu przedawnienia zobowiązania podatkowego, chyba że ustawy podatkowe stanowią inaczej. Natomiast w myśl § 2 powołanego przepisu Ordynacji podatkowej, w razie likwidacji lub rozwiązania osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej podmiot dokonujący jej likwidacji lub rozwiązania zawiadamia pisemnie właściwy organ podatkowy, nie później niż w ostatnim dniu istnienia tej osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej, o miejscu przechowywania ksiąg podatkowych oraz dokumentów związanych z ich prowadzeniem. W związku z powyższym, proponuje się w art. 60 po § 2 k.k.s. dodać § 2a oraz § 2b, w celu zapewnienia ochrony przestrzegania przepisów art. 86 Ordynacji podatkowej. Biorąc pod uwagę, że zachowania takie mogą w praktyce - z uwagi na indywidualne cechy - nie przedstawiać sobą dużego stopnia społecznej szkodliwości, będąc wypadkami mniejszej wagi, katalog wykroczeń opisanych w § 4 należało uzupełnić o dodane typy czynów zabronionych.

26) art. 65 § 1, 2, 2a i 2b

Propozycja zmiany art. 65 związana jest ściśle z nowelizacją art. 69a, dokonaną ustawą z dnia 30 marca 2021 r. (Dz. U., poz. 694). Wspomniana nowela uzupełniła art. 69a o typ karalnego przygotowania do produkcji lub magazynowania wyrobów akcyzowych poza składem podatkowym lub podejmowania innych czynności mających stworzyć do tego

warunki. Nie sposób więc sensownie twierdzić, że typ paserstwa może obejmować przedmioty, co do których sprawca nie uzyskał władztwa nad nimi (są one w sferze działań przygotowujących produkcję, względnie już magazynowanie, niemniej sprawca występku z art. 69 § 1a jeszcze nimi nie włada, a więc nie może przekazać paserowi. Równie nieracjonalne kryminalno-politycznego punktu widzenia byłoby penalizowanie zachowania polegającego na tym, że sprawca podejmuje czynności zmierzające do nabycia przedmiotów, które mają być dopiero produkowane lub magazynowane. Co do typu wykroczenia z art. 69a § 2, to podstawą jego wyodrębnienia nie jest wartość podatku narażonego na uszczuplenie, dlatego należy przyjąć, że nawet w sytuacji, gdy z jakichś powodów zachowanie sprawcy realizuje znamiona wykroczenia zawartego w tym przepisie, to przedmioty akcyzowe, których ono dotyczy, mogą być przedmiotem paserstwa z art. 65 § 1-2b. nie ma jednak potrzeby dodawania typu wykroczenia do katalogu zachowań, których wykonanie skutkuje dyspozycją przedmiotów akcyzowych, mogących być przedmiotem np. zakupu, przechowania, względnie czynności zmierzających do ich nabycia.

27) art. 69a § 3

W ocenie projektodawcy, sprawca karalnego przygotowania do produkcji lub magazynowania wyrobów akcyzowych poza składem podatkowym, który od tego odstąpił, powinien liczyć na bezkarność. Oczywiście z zgodnie z art. 19 § 1, sąd w takim przypadku może orzec środek karny opisany w art. 22 § 2 pkt 2-6, jednak obowiązkowe odstąpienie od wymierzenia kary ma służyć celom prewencyjnym. Bezkarne powinien pozostać także ten sprawca, który podjął inne czynności przygotowawcze, opisane w art. 69a § 1a. Należy bowiem zauważyć, że Kodeks karny skarbowy nie reguluje kwestii związanych z przygotowaniem. Etap ten, co do zasady nie podlega penalizacji. Skoro więc ustawodawca zdecydował się wprowadzić art. 69 § 1 a, to brak możliwości premiowania czynnego żali, skutkującego odstąpieniem od przygotowania, czyniłoby przywołany przepis wysoce restrykcyjnym, na tle regulacji Kodeksu karnego (art. 17 k.k.).

28) art. 70 § 3

Proponuje się uchylenie przepisu § 3 w art. 70 k.k.s., ponieważ na mocy ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1479) górna granica kary pozbawienia wolności grożącej za występki z § 1 i § 2 w art. 70 k.k.s. została podwyższona do lat dwóch, w rezultacie czego przepis § 3 rozszerzający odpowiedzialność za każdy z tych typów czynów zabronionych na usiłowanie, stał się

bezzasadny. Wynika to z faktu, że zgodnie z treścią art. 21 § 1 k.k.s., ustawa tylko wtedy wyraża odrębną podstawę do penalizacji usiłowania przestępstwa skarbowego, gdy zagrożone jest ono karą pozbawienia wolności do jednego roku.

29) Art. 85 § 3, art. 97 § 3

Propozycja uchylenia przepisu § 3 w art. 85 i 97 k.k.s. wynika z tych samych powodów, dla których uchylony zostaje art. 70 § 3 k.k.s.

30) art. 91 § 1

Także w przypadku paserstwa celnego istnieją racje za dokonaniem zmiany w zakresie sankcji karnej. Dotychczasowa sankcja nie zapobiega rozpowszechnianiu się procederu paserstwa towarami bez znaków skarbowych akcyzy, pochodzącymi głównie z przemytu zza naszej wschodniej granicy. Znaczne straty, jakie powoduje przemyt oraz paserstwo, bez którego sam przemyt byłby utrudniony, uzasadniają potrzebę zaostrzenia kary pozbawienia wolności do maksymalnego rozmiaru celem zasygnalizowania, że państwo wzmaga instrumenty mające ograniczyć przemyt, również z korzyścią dla rodzimego przemysłu wyrobów akcyzowych.

31) art. 106f § 1 i § 2

W zamierzeniu projektodawcy, proponowane zmiany mają na celu poprawę efektywności kontroli przepływu środków płatniczych między krajami UE i poza nią, aby zapobiegać zjawisku prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz potrzebę zapewnienia efektywniejszego wykorzystania istniejących krajowych przepisów w zakresie kontroli środków pieniężnych. Obecnie nie ulega wątpliwości, że przemyt środków pieniężnych przez granicę przez osoby fizyczne dla celów związanych z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu jest niezwykle groźnym zjawiskiem i dlatego został objęty rekomendacjami Grupy Specjalnej do spraw Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF), wyznaczającej światowe standardy w zakresie przeciwdziałania tym przestępstwom. Rekomendacja nr 32 wskazuje, że kraje powinny wdrożyć mechanizmy, m.in. takie jak systemy deklaracji na granicach bądź inne systemy ujawniania, które mają na celu wykrywanie fizycznego przewożenia przez granice pieniędzy oraz instrumentów na okaziciela. Podkreśla ona także, że państwa powinny zapewnić, aby w stosunku do osób, które nie składają zgłoszeń dewizowych bądź składają fałszywe deklaracje, były dostępne efektywne, proporcjonalne i odstraszaające sankcje. Również Unia Europejska uwzględniając

rolę prawa dewizowego w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, wydała Rozporządzenie (WE) Nr 1889/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie kontroli środków pieniężnych wwożonych do Wspólnoty lub wywożonych ze Wspólnoty, uzupełniające przepisy Dyrektywy 91/308/ WE z dnia 10 czerwca 1991 r. w sprawie uniemożliwienia korzystania z systemu finansowego w celu prania pieniędzy (Dz. Urz. WE L 166 z 28.06.1991), które to rozporządzenie wprowadziło mechanizm zapobiegający wprowadzaniu do systemu finansowego korzyści pochodzących z działań sprzecznych z prawem, polegający na kontrolowaniu przez właściwe organy środków pieniężnych wwożonych do Wspólnoty lub wywożonych ze Wspólnoty. W świetle tych regulacji, obowiązek pisemnego zgłoszenia dewizowego organom celnym lub organom Straży Granicznej istnieje wtedy, gdy ma miejsce przywóz do kraju oraz wywóz za granicę złota dewizowego lub platyny dewizowej, bez względu na ilość, a także krajowych lub zagranicznych środków płatniczych, jeżeli ich wartość przekracza łącznie równowartość 10.000 euro. Jeżeli w zgłoszeniu podano nieprawdziwe dane uznaje się, że obowiązek nie został wykonany. Po dokonaniu zgłoszenia dewizowego przez rezydenta i nierezydenta na organach celnych i organach Straży Granicznej spoczywa obowiązek przekazania informacji zawartych w zgłoszeniach Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej. Penalizację zachowania polegającego na niewywiązaniu się z obowiązku zgłoszenia dewizowego przewiduje art. 106f, który obejmuje swoim zakresem niezgłoszenie organom celnym lub organom Straży Granicznej przewozu wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych lub podanie w zgłoszeniu nieprawdy. Karalne zachowanie, określone w art. 106f, jest obecnie kwalifikowane jedynie jako wykroczenie skarbowe za popełnienie, którego przewidziana jest kara grzywny. Proponowane zmiany w zakresie art.106f k.k.s., zakładające powiększenie katalogu czynów „przepełowionych” w Kodeksie karnym skarbowym i objęcie jego zakresem ww. artykułu, mają nie tylko zapewnić przestrzeganie przez rezydentów i nierezydentów obowiązku dokonania zgłoszenia dewizowego przy przekraczaniu granicy zewnętrznej UE, lecz również przyczynić się do większej zbieżności sankcji przewidzianych w przepisach zorientowanych na przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. „Przepełowienie” w art. 106f powinno mieć pozytywny wpływ na realizację obowiązku dokonywania rzetelnych zgłoszeń dewizowych przez rezydentów i nierezydentów przy przekraczaniu granicy Unii Europejskiej. Zagrożenie karą grzywny w wysokości do 720 stawek dziennych ma za zadanie zniechęcić osoby przewożące środki pieniężne od świadomego uchylania się od omawianego obowiązku.

Propozycja zmiany w tym zakresie jest zgodna z przepisami unijnymi oraz standardami międzynarodowymi wyznaczonymi przez FATF, wskazującymi na potrzebę zastosowania skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji w stosunku do osób, które wbrew obowiązkowi nie dokonują zgłoszeń dewizowych bądź składają fałszywe deklaracje. Należy dodać, że przedmiot ochrony wykroczenia określonego w art.106f był pierwotnie identyfikowany wyłącznie z niedopełnianiem obowiązków dewizowych. Tymczasem, wraz z implementacją przepisów Rozporządzenia 1889/2005 przepis ten pełni rolę nie tylko w omawianym zakresie, ale także, a może i przede wszystkim z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Należy podkreślić, że w ustawie z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2016 r. poz. 299, z późn. zm.) dokonano penalizacji szerokiego wachlarza zachowań, które zostały zakwalifikowane jako przestępstwa. W doktrynie zwrócono uwagę, że decyzja ta zasługuje na aprobatę ze względu na szczególną szkodliwość działań związanych z ukrywaniem przestępnego pochodzenia środków oraz zmierzających do finansowania terroryzmu. Kwalifikowanie karalnego zachowania, o którym mowa w art. 106f wyłącznie jako wykroczenia skarbowego należy więc uznać za nieadekwatne w stosunku do roli tego przepisu w krajowym systemie przeciwdziałania tego rodzaju przestępstwom. Zgodnie ze zmianami zaproponowanymi w zakresie art. 106f k.k.s., jeśli kwota niezgłoszona do granicznej kontroli dewizowej przekracza małą wartość, to sprawca odpowiada za popełnienie przestępstwa skarbowego. Natomiast jeżeli stanowi małą wartość, to odpowiada jak za wykroczenie skarbowe. Kwota niezadeklarowanych wartości dewizowych lub krajowych środków płatniczych, rozdzielająca kwalifikację czynu jako przestępstwo skarbowe albo wykroczenie skarbowe, została wyznaczona z uwzględnieniem średniej kwoty wartości dewizowych deklarowanych w pojedynczym zgłoszeniu, która w ubiegłych latach wyniosła w przybliżeniu 48 000 euro dla deklaracji wywozu środków z terenu UE oraz 34 000 euro dla deklaracji wwozu środków na teren UE (bez uwzględnienia zgłoszeń dewizowych dotyczących metali szlachetnych).

32) art. 107d

Proponowana zmiana ma na celu usunięcie wątpliwości interpretacyjnych, czy w obecnym brzmieniu przepis ten odnosi się do podmiotów legalnie działających, które naruszyły warunki koncesji lub posiadają automat do gier bez wymaganego urzędowego sprawdzenia lub bez nałożenia wymaganych urzędowych zamknięć, czy też do podmiotów

działających nielegalnie, które nie posiadają koncesji. Ponieważ przepis art. 15j ustawy o grach hazardowych określa wszystkie przypadki zgodnego z prawem posiadania automatów do gier, w projektowanym przepisie, wzorem wielu innych przepisów części szczególnej k.k.s. zawarto ogólne odesłanie do przepisów ustawy, które będą uzupełniać blankietową normę karną zawartą w proponowanym brzmieniu art. 107d.

33) art. 107e

Wprowadzenie art. 107e k.k.s. ma na celu ustanowienie sankcji za udostępnienie środków lub nieruchomości do urządzania lub prowadzenia gier hazardowych bez wymaganej koncesji lub zezwolenia. Potrzeby praktyki wskazują, że uzasadnionym jest pociąganie do odpowiedzialności również tych osób, które udostępniają środki, a przede wszystkim powierzchnie różnych nieruchomości do urządzania lub prowadzenia gier hazardowych. Nie zawsze takim osobom można przedstawić zarzuty współuczestnictwa w nielegalnym urządzaniu lub prowadzeniu tego rodzaju gier. Osoby wynajmujące lokal lub nieruchomość, zazwyczaj nie współdziałają na bieżąco w tej przestępczej działalności, ograniczając się do wynajęcia określonej nieruchomości i jednocześnie posiadając wiedzę, że jest ona wykorzystywana do nielegalnych celów. Takie postępowanie również zasługuje na kryminalizację. Oprócz typu podstawowego, zagrożonego karą grzywny do 360 stawek dziennych, proponuje się jednak wprowadzić typ uprzywilejowany. Praktyka pokazuje, że istnieją sytuacje zasługujące na stosowanie łagodniejszej sankcji (jednorazowe wynajęcie lokalu, bezpłatne użyczenie itp.), co niewątpliwie powinno znaleźć odzwierciedlenie w tekście ustawy.

34) art. 108 § 2 i 3

Biorąc pod uwagę, że w praktyce niejednokrotnie spotyka się przypadki niezgłoszenia naczelnikowi urzędu celnego o organizowaniu drobnych loterii fantowych np. w szkołach, szpitalach czy kościołach z przeznaczeniem na cele społeczno-użyteczne, charytatywne albo loterii promocyjnych lub audiotekstowych, gdzie wartość nagród jest niska, a skala przedsięwzięcia niewielka (charakter regionalny), nie ma powodów do stosowania surowych sankcji. W takim przypadku, gdy nadwyżka z loterii fantowej, gry bingo, loterii promocyjnej lub loterii audiotekstowej, będzie niewielka lub zostanie przeznaczona na cel społecznie użyteczny, to chociaż sprawca ową grę hazardową urządzi w sposób sprzeczny z przepisami ustawy lub warunkom zezwolenia, powinien odpowiadać tylko za wykroczenie. Z punktu widzenia społecznej szkodliwości, zachowanie takie będzie niewątpliwie wypadkiem

mniejszej wagi w rozumieniu art. 53 § 8 Należy zauważyć, że z dniem 14 lipca 2011 r. weszła w życie ustawa z dnia 26 maja 2011 r. o zmianie ustawy o grach hazardowych oraz niektórych innych ustaw, która znowelizowała ustawę z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych w zakresie loterii fantowych. W wyniku tej nowelizacji w ustawie o grach hazardowych wprowadzono uproszczone zasady urządzania loterii fantowych i gry bingo fantowe, w których wartość puli wygranych nie przekracza kwoty bazowej, o której mowa w art. 70 ustawy o grach hazardowych. Jeżeli pomimo tego organizator nie zachowa wymaganych warunków, to niezależnie od społecznie akceptowanego celu, nie może liczyć na bezkarność. Z oczywistych powodów, gdy cel urządzania gry hazardowej jest wyłącznie merkantylny, sprawca ponosi odpowiedzialność karnoskarbową. Projektodawca zauważa jednak potrzebę wprowadzenia typu uprzywilejowanego w przypadku, gdy nadwyżka z loterii fantowej, gry bingo fantowe, loterii promocyjnej lub loterii audioteleksowej nie przekracza małej wartości w rozumieniu art. 53 § 14.

35) art. 109 § 1 i § 2

Polski ustawodawca wyznaje zasadę, że karalne jest nie tylko urządzanie gier hazardowych w sposób nieodpowiadający ustawowym warunkom (w sposób nielegalny), ale również uczestniczenie w takich grach. Biorąc jednak pod uwagę, że w indywidualnych przypadkach postępowanie takie nie będzie szczególnie karygodne, proponuje się dodanie do art. 109 typu uprzywilejowanego jako wykroczenie. W zamiarze projektodawcy ma to posłużyć również uskutecznieniu walki z takim procederem.

36) art. 110c

Dodanie tego artykułu wynika z doświadczeń organów kontrolujących urządzanie i prowadzenie gier hazardowych, które niejednokrotnie spotykają się z bezprawnymi zachowaniami osób kontrolowanych mającymi na celu utrudnienie lub nawet uniemożliwienie prowadzenia takich kontroli. Zasadnym jest więc wprowadzenie penalizacji tego rodzaju zachowań utrudniających kontrolę, podobnie jak ma to miejsce w art. 83 k.k.s. w przypadku kontroli podatkowej, czy w art. 94 k.k.s. w przypadku kontroli celnej. Jednocześnie ze względu na różnorodny charakter takich zachowań proponuje się wprowadzenie typu uprzywilejowanego jako wykroczenie. Trudno bowiem pominąć, że w praktyce spotykane są zachowania kontrolowanych, które zasługując na karę, nie są tak naganne, by nie mogły stanowić przedmiotu postępowania mandatowego. Taka sama regulacja,

polegająca na przepołowieniu tego rodzaju typów czynów zabronionych funkcjonuje zresztą w art. 83 k.k.s. lub w art. 94 k.k.s.

37) art. 113 § 2 pkt 2

Projekt przewiduje wyłączenie stosowania na gruncie Kodeksu karnego skarbowego, art. 91a Kodeksu postępowania karnego, dodanego ustawą z dnia 23 marca 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 768). Jak wynika z treści uzasadnienia ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, celem wprowadzenia instytucji podmiotu zobowiązanego do zwrotu korzyści majątkowej lub świadczenia określonego w art. 405-407, 412 i 417 Kodeksu cywilnego, była poprawa efektywności mechanizmów służących do pozbawiania sprawców przestępstw korzyści jakie osiągnęli z czynu zabronionego. Jak łatwo zauważyć, jest to cel zbieżny z tym, jaki realizowany jest w Kodeksie karnym skarbowym z wykorzystaniem m. in. instytucji opisanej w art. 24 § 5. Nie trudno też zauważyć, że przepis art. 91a k.p.k., wzorowany jest na powyższej regulacji, stanowiąc przykład postępującego procesu scalania procedury karnej i karnoskarbowej. Można nawet powiedzieć, że zawiera on analogiczne rozwiązanie, a różnica polega na tym, że – z oczywistych powodów – inny jest zasadniczy podmiot, na rzecz którego należy zasądzić korzyść majątkową w szerokim znaczeniu, uzyskanej przez sprawcę przestępstwa. Nie ma więc powodów, aby instytucja podmiotu zobowiązanego, uregulowana w rozdziale 10a Kodeksu postępowania karnego funkcjonowała obok instytucji podmiotu zobowiązanego do zwrotu korzyści majątkowej, będącego typową instytucją prawa karnego skarbowego.

38) art. 114 § 2

Uchylenie przepisu § 2 w art. 114 k.k.s. wynika z potrzeby kompleksowego uregulowania w Kodeksie karnym skarbowym kwestii pouczenia dla podejrzanego o jego uprawnieniach i obowiązkach, które jest zamieszczone w projektowanym art. 120a k.k.s. Ponadto, proponuje się rezygnację z obowiązku pouczenia sprawcy o przysługujących mu uprawnieniach przez organ prowadzący postępowanie w razie wyrównania uszczerbku finansowego Skarbowi Państwa, jednostce samorządu terytorialnego lub innemu uprawnionemu podmiotowi. W doktrynie wskazuje się, że w istocie nie wiadomo dokładnie co się kryje pod tak wyrażoną normą prawną. Konieczność pouczenia podejrzanego o jego uprawnieniach i obowiązkach procesowych w toku postępowania przygotowawczego wynika bowiem z innych przepisów. Natomiast w tym przypadku pouczenie nie obejmuje informacji o ewentualnych możliwych i korzystnych konsekwencjach prawnych, jakie mogą wyniknąć

z zastosowania przez sąd różnych instytucji prawa materialnego i procesowego, związanych z wyrównaniem uszczerbku finansowego spowodowanego czynem zabronionym. Nie są to bowiem jego uprawnienia w rozumieniu przepisów ustawy. Ponadto, powołane instytucje prawa materialnego i procesowego stosuje sąd według swego uznania w ramach swobody orzekania na podstawie norm prawa materialnego, a przepis art. 114 § 2 k.k.s. w swym obecnym kształcie kierowany jest do organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze.

39) art. 114a

Fakt obowiązywania przepisu art. 114a w obecnym brzmieniu słusznie spostrzegany jest jako jeden z głównych powodów przewlekłości postępowania w sprawach karnoskarbowych. W związku z tym postuluje się jego zmianę. Ustawodawca stanął na stanowisku, że przepis art. 114a istotnie powinien ulec zmianie, jednak poprzez ograniczenie zakresu jego stosowania. Z punktu widzenia zasad sprawności i ekonomiki postępowania, oczekiwanie na wyniki postępowania lub rozstrzygnięcie w postępowaniu administracyjnym, jest nieuzasadnione, zwłaszcza na etapie sądowego rozpoznania sprawy. Ma to szczególne znaczenie w kontekście realizowanej przez projekt zasady separacji postępowania administracyjnego, w tym podatkowego, od postępowania w przedmiocie odpowiedzialności za przestępstwo lub wykroczenie karnoskarbowe. Z różnych powodów może się okazać, że organy postępowania przygotowawczego nie są jednak w stanie stwierdzić np. czy oraz w jakiej wysokości zobowiązanie publicznoprawne ciąży na podatniku. Zanim wystąpią z zarzutem, będą musiały przeprowadzić kontrolę, a nawet uzyskać ostateczną decyzję wymiarową. Odmienne jest w postępowaniu jurysdykcyjnym. Sąd nie jest zobowiązany badać, czy kwota uszczuplenia wskazana w akcie oskarżenia odpowiada rzeczywistości. Pomijając marginalne znaczenie sytuacji granicznych, gdy ma to znaczenie dla określonej kwalifikacji, ostateczna wysokość należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym stanowi materię postępowania administracyjnopodatkowego. Nie ma wobec tego powodu, aby sąd zawieszał postępowanie do czasu zakończenia postępowania przed organami podatkowymi lub sadem administracyjnym.

40) art. 116 § 2,3, 4 i 5

Przepis art. 116 wyraża zasadę niezależności odpowiedzialności karnoskarbowej od odpowiedzialności dyscyplinarnej, która w przypadku żołnierzy ma na dodatek szczególny charakter. Dowodzi tego regulacja zawarta w ustawie z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 772, z późn. zm.) Z treści § 1 nie wynika więc,

aby warunkiem pociągnięcia osób, o których mowa w art. 53 § 36, było uprzednie stosowanie postępowania dyscyplinarnego. Nie wszystkie bowiem osoby będące żołnierzami w rozumieniu art. 53 § 36 podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej. Przepis ten w zd. 2 reguluje wyłącznie sytuację, gdy wobec sprawcy wykroczenia stosowano już kary dyscyplinarne. Pomimo tego, właściwy dowódca zawiadamia prokuratora do spraw wojskowych albo sąd o wynikach postępowania dyscyplinarnego i zastosowanych karach dyscyplinarnych, co może skutkować wszczęciem postępowania karnoskarbowego lub odmową wszczęcia, względnie – gdy zostało już wszczęte – jego umorzeniem.

Zmiana treści § 2 art. 116 wynika z uwzględnienia uwagi, że przepis ten wprowadza niczym nieuzasadnione odstępstwo od zasady *ne bis in idem*. Osoba, która została ukarana mandatem karnym, w sytuacji gdy jest on prawomocny, nie może być już pociągnięta do odpowiedzialności karnej, w tym karnoskarbowej. Wobec tego również żołnierz, który nie uiścił grzywny nałożonej mandatem karnym kredytowanym, który w myśl art. 138 § 4, staje się prawomocny z chwilą pokwitowania, nie może być już pociągnięty do odpowiedzialności za wykroczenie skarbowe. Zmiana ta nie oznacza, że w nowym stanie prawnym, jeżeli sprawca nie uiści grzywny nałożonej mandatem karnym kredytowanym, nie będzie mógł zostać pociągnięty do odpowiedzialności dyscyplinarnej. Zasada niezależności obu reżimów jest w pełni respektowana na gruncie wszystkich przepisów art. 116. Także w sytuacji, gdy sprawca wykroczenia, żołnierz w czynnej służbie odmówi przyjęcia mandatu, prokurator niezależnie od pociągnięcia go do odpowiedzialności karnoskarbowej, może zwrócić się do dowódcy o wymierzenie kary dyscyplinarnej. W konsekwencji należało zmienić również przepis § 3 poprzez wykreślenie sytuacji, gdy żołnierz w czynnej służbie wojskowej nie zapłaci grzywny wymierzonej mandatem karnym kredytowany. Sytuacja ta nie wymaga bowiem regulacji. Mandat takki egzekwowany jest bowiem w trybie art. 187 § 2. Zmiana treści § 4 wynika z kolei z potrzeby uporządkowania rodzajów orzeczeń, jakie mogą zapadać na danym etapie postępowania. Tylko na etapie postępowania przygotowawczego możliwe jest wydanie postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania. Gdy postępowanie takie zostanie wszczęte, decyzją procesową, w sytuacji gdy nie ma podstaw do dalszego jego kontynuowania, jest umorzenie postępowania, także przed sądem. Słusznie podnosi się w literaturze, że podkreślenie znajdujące się na końcu art. 116 § 5, stanowi jedynie powtórzenie normy zawartej w art. 113 § 1. Wobec tego, jako nie wnoszące żadnej pozytywnej treści wymaga wykreślenia.

41) art. 116a

Zmiana art. 116a jest wynikiem propozycji uchylenia art. 44 § 2.

42) art. 117 § 2

Zmiana art. 117 § 2 ma charakter wyłącznie redakcyjny i jej celem jest wprowadzenie bardziej precyzyjnego zapisu, stanowiącego jednocześnie dyrektywę interpretacyjną w myśl, której pierwszeństwo w rozpoznawaniu spraw mają tryby zredukowane pod względem formalizmu, a więc przede wszystkim tryb nakazowy.

43) art. 120a

Jak wyżej wskazano, z dotychczasowej praktyki wynika potrzeba kompleksowego uregulowania kwestii pouczeń dla stron i innych uczestników postępowania w ustawie Kodeks karny skarbowy, na wzór art. 300 k.p.k., który na mocy art. 113 § 1 k.k.s. jest również stosowany w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe. Materia ta powinna być osobno uregulowana, przede wszystkim z uwagi na specyfikę spraw karnoskarbowych. Dotychczas ustawodawca nie zdecydował się jednak na wprowadzenie delegacji dla Ministra Sprawiedliwości do określenia, w drodze rozporządzenia, wzoru pisemnego pouczenia dla podejrzanego ani dla innych stron i innych uczestników postępowania karnoskarbowego. W praktyce występuje więc często problem z zapewnieniem, nie tylko podejrzanemu, pełnej informacji zgodnie z treścią art. 16 k.p.k., z uwagi na niemożność stosowania w całości wzoru pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach podejrzanego w postępowaniu karnym, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach podejrzanego w postępowaniu karnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 512). Proponuje się w związku z tym, wprowadzenie nowego art. 120a k.k.s. i zawarcie w nim przepisu mieszczącego (§ 5) delegację dla Ministra Sprawiedliwości do określenia, w drodze rozporządzenia, wzorów pisemnych pouczeń dla podejrzanego, podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej, interwenienta oraz podmiotu, o którym mowa w art. 24 § 5 k.k.s., przy uwzględnieniu konieczności pełnych i wszechstronnych (należytych) pouczeń.

44) art. 122 § 1 pkt 1 i 2 i § 2

Zmiana w art. 122 § 1 pkt 1 k.k.s. polegająca na uzupełnieniu katalogu przepisów recypowanych z procedury karnej, o odesłanie do art. 159 k.p.k., powinna zapewnić

ujednocenie rozwiązań w Kodeksie karnym skarbowym i Kodeksie postępowania karnego, w tym przypadku w zakresie organu uprawnionego do rozpoznawania środka zaskarżenia na odmowę udostępnienia akt w postępowaniu przygotowawczym. W wyniku tej zmiany na sądzie spoczywać będzie obowiązek rozpoznawania również zażalenia na zarządzenie finansowego organu postępowania przygotowawczego o odmowie udostępnienia akt w postępowaniu przygotowawczym. Kolejną propozycją jest dodanie art. 321 § 1 k.p.k. co pozwoli finansowym organom postępowania przygotowawczego na udostępnianie akt również w postaci elektronicznej, podczas gdy obecnie uprawnienie takie przysługuje wyłącznie prokuratorowi. Ponadto, zaproponowano uzupełnienie tego przepisu o odesłanie do art. 344a § 1 i 2 k.p.k., regulującego instytucję zwrotu sprawy przez sąd w celu uzupełnienia śledztwa lub dochodzenia. Biorąc pod uwagę, że sąd może zwrócić sprawę do uzupełnienia również finansowemu organowi postępowania przygotowawczego, zasadnym jest, aby pod pojęciem „prokurator” w art. 344a § 1 i 2 k.p.k. rozumiany był także finansowy organ postępowania przygotowawczego. Również w art. 22 § 4, dodanym ustawą z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2017.768), mowa jest o prokuratorze, podobnie jak w 197 § 2a, który uzupełnił procedurę karną na mocy art. 20 pkt 10 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka (Dz. U. 2015.21). Dodanie tych przepisów do art. 122 § 1 pkt 1 pozwoli uniknąć wątpliwości, co do tego, jaki organ powinien wystąpić z wnioskiem o orzeczenie przepadku lub wyłącznie dysponować danymi biegłego. Z kolei zmiana w treści art. 122 § 1 pkt 2 k.k.s. jest konsekwencją nowelizacji art. 153a k.k.s. dokonanej ustawą z dnia 6 grudnia 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej i polega na usunięciu odesłania do art. 325e § 4 zdanie drugie k.p.k., ponieważ kwestia ta jest regulowana bezpośrednio przez art. 153a k.k.s. Ponadto, usunięto odesłanie do art. 325 k.p.k. Przepis ten przed nowelizacją z września 2013r., w powiązaniu z art. 325a k.p.k., służył jako podstawa do zatwierdzenia postanowienia o zawieszeniu dochodzenia przez organ nadrzędny nad finansowym organem postępowania przygotowawczego. Ponieważ obecnie kwestie tę reguluje art. 153a, dlatego przepis art. 325 k.p.k. również stał się zbędny, jako podstawa prawna do wydawania decyzji zatwierdzających postanowienie o zawieszeniu dochodzenia. Nadto usunięto w § 1 odesłanie do art. 236 k.p.k., ponieważ w obecnym jego brzmieniu nie występuje już wyrażenie „prokurator”. Dodanie przepisu § 2 do recypowanego dotychczas art. 180 § 1 miało na celu uproszczenie procedury występowania do sądu o zwolnienie z obowiązku tajemnicy notarialnej, adwokackiej, radcy prawnego, doradcy podatkowego, lekarskiej, dziennikarskiej lub statystycznej oraz tajemnicy

Prokuraturii Generalnej. Nie ma powodów, aby finansowy organ postępowania przygotowawczego nie mógł bezpośrednio zwracać się do sądu o zwolnienie powyższych podmiotów z obowiązku zachowania w tajemnicy objętych nią wiadomości. Natomiast zmiana polegająca na wyeliminowaniu z art. 122 § 1 pkt 2 kks przepisu art. 293 § 1 kpk ma na celu jednoznaczne rozstrzygnięcie wątpliwości dotyczących prakseologicznej spójności i relacji między odesłaniem do art. 293 § 1 kpk w art. 122 § 1 pkt 1 kks oznaczającym uprawnienie finansowego organu postępowania przygotowawczego do samodzielnego stosowania zabezpieczenia majątkowego oraz odesłaniem do tego samego przepisu w art. 122 § 2 kks oznaczającym uprawnienie organu finansowego do wystąpienia z wnioskiem o zastosowanie tego środka przymusu do organu prokuratorskiego. W wyniku przedmiotowej zmiany w sposób jasny i precyzyjny wynika już, iż w sprawie prowadzonej przez finansowy organ postępowania przygotowawczego w formie dochodzenia, a nadzorowanej przez prokuratora, organ ten może samodzielnie wydać postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym.

45) art.122a § 2.

Ponieważ na mocy art. 113 § 1, w postępowaniu w sprawach o wykroczenia karnoskarbowe przepis art. 82 Kodeksu postępowania karnego znajduje pełne zastosowanie, dlatego należało uchylić zawierającą taką samą treść normatywną art. 122a § 2.

46) art. 125 § 1,4 i 6

W związku z propozycją kompleksowego uregulowania pouczeń udzielanych stronom postępowania na etapie postępowania przygotowawczego, odpowiednie stosowanie art. 300 Kodeksu postępowania karnego stało się bezprzedmiotowe. Z kolei nowelizacja treści art. 125 § 4 wynika z proponowanej zmiany art. 24 § 5 k.k.s., w którym to przewidziano możliwość orzeczenia zwrotu równowartości korzyści majątkowej. Treść § 6 tego artykułu uzupełniono o wskazanie, iż wymienione w nim przepisy stanowią normy zawarte w Kodeksie postępowania karnego.

47) art. 128 § 1

Przedmiotowa zmiana ma charakter techniczny i polega na zastąpieniu odwołania do art. 334 § 2 k.p.k., odwołaniem do art. 334 § 3 k.p.k. zdanie pierwsze. Regulacja ta nie była zmieniana od szeregu lat pomimo zmian dokonywanych w tym czasie w treści art. 334 k.p.k. Analiza historyczna modyfikacji brzmienia art. 334 k.p.k. i przesunięcia treści pomiędzy

poszczególnymi jednostkami redakcyjnymi tego przepisu wskazuje, że przepisem, który należy stosować odpowiednio, jest art. 334 § 3 zdanie pierwsze k.p.k. Nadto celem zapewnienia pełnej koherencji przepisów art. 125 § 1 k.k.s. i art. 128 § 1 k.k.s. dodano odesłanie do art. 76 k.p.k., co wynika z faktu, że interwenient może być również osobą nieletnią lub ubezwłasnowolnioną. Nie ma powodów, aby w takiej sytuacji miał gorszą pozycję niż pozostałe strony postępowania.

48) art. 131 § 3,5 i 6

W obecnym stanie prawnym występuje deficyt w zakresie instrumentów służących zabezpieczeniu wykonania orzeczeń o którym mowa w art. 24 § 5 k.k.s. O ile istnieje możliwość zabezpieczenia wykonania zarówno kary grzywny, jak i środków karnych w stosunku do oskarżonego, jak również możliwość zabezpieczenia wykonania grzywny i ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadku przedmiotów na mieniu osoby (podmiotu) pociągniętej do odpowiedzialności posiłkowej, przepisy Kodeksu karnego skarbowego nie przewidują takiej możliwości w odniesieniu do zwrotu korzyści majątkowej lub jej równowartości. Dlatego też należało wprowadzić regulację dającą taką możliwość. Jednocześnie proponuje się, aby na mieniu podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej można było zabezpieczyć również zwrot należności publicznoprawnej, co stanowi konsekwencje wprowadzenia regulacji z art. 24 § 6.

Do art. 131 k.k.s. dodano § 6w celu rozwiania wątpliwości interpretacyjnych w zakresie możliwości zastosowania zarządu przymusowego określonego w art. 292a § 1 k.p.k. również do wszystkich środków specyficznych dla Kodeksu karnego skarbowego określonych w art. 131 § 1 k.k.s., w tym ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadku przedmiotów orzekanego wobec podmiotu pociągniętego do odpowiedzialności posiłkowej na podstawie art. 24 k.k.s.

49) art. 132 § 1

Zmiana jest konsekwencją proponowanej regulacji z art. 131 § 5. Projektodawca przyjmuje, że nałożenie na podmiot, który uzyskał korzyść majątkową obowiązku jej zwrotu (lub jej równowartości), nie jest środkiem karnym w rozumieniu art. 22 § 2. W konsekwencji powinno być to jasno wyartykułowane również w treści przepisu regulującego sytuację, kiedy następuje upadek zabezpieczenia majątkowego, celem uniknięcia ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych.

50) art.133 § 1 pkt 1 i art. 134 § 1 pkt 1

Zmiana jest konsekwencją uchylecia § 3 w art. 85 oraz uchylecia § 3 w art. 97 w wyniku, której należało zmienić odesłanie do art. 85 § 1, 2 i 4 oraz art. 97 § 1, 2 i 4. Pozostałe zmiany są również zmianami polegającymi na poprawnym wskazaniu odesłań w przypadku uchylecia poszczególnych artykułów i paragrafów.

51) art. 133a

Propozycja dodania przepisu art. 133a do Kodeksu karnego skarbowego wynika z potrzeb praktyki i dotychczasowych doświadczeń w prowadzeniu śledztw i dochodzeń przez finansowe organy postępowania przygotowawczego różnego szczebla. Wskazuje ona, że w niektórych przypadkach zachodzi potrzeba prowadzenia postępowania przygotowawczego w sprawie o przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe przez finansowy organ postępowania przygotowawczego inny niż właściwy miejscowo na zasadach ogólnych. Przykładem takim jest sytuacja, gdy np. wyłączeniu podlegają wszyscy funkcjonariusze prowadzący takie postępowania z danej komórki organizacyjnej urzędu właściwego na zasadach ogólnych. Podobnie, w przypadku wyłączenia wszystkich funkcjonariuszy nadzorujących takie postępowania z danej komórki organizacyjnej organu nadrzędnego nad finansowym organem postępowania przygotowawczego, przekazanie sprawy do finansowego organu postępowania przygotowawczego podlegającego pod inny organ nadrzędny będzie skutkowało tym samym zmianą organu nadrzędnego na taki, który nie będzie miał przeszkód do nadzorowania danego postępowania przygotowawczego. Ponadto, występują też w niektórych przypadkach szczególne okoliczności, w których dla dobra prowadzonego śledztwa lub dochodzenia, powinny być one prowadzone przez finansowy organ postępowania przygotowawczego inny niż właściwy miejscowo. W pewnych przypadkach uzasadnionym jest aby postępowanie przygotowawcze prowadził ten organ, na którego terenie znajduje się siedziba podmiotu, w ramach działalności którego został popełniony czyn zabroniony w innym miejscu niż jego siedziba. Może występować też sytuacja odwrotna, kiedy będzie uzasadnione aby postępowanie prowadził organ, na terenie którego nie ma siedziby danego podmiotu, pomimo, że czyn zabroniony został popełniony w jego siedzibie. Natomiast potrzeba prowadzenia postępowania przygotowawczego w sprawie o przestępstwo skarbowe przez finansowy organ postępowania przygotowawczego inny niż właściwy rzeczowo może być uzasadniona koniecznością zgromadzenia kompletnego materiału dowodowego. Zauważyć należy, iż naczelnik urzędu skarbowego jako finansowy organ postępowania przygotowawczego dysponuje ściśle określonym

w przepisach procedury karnej katalogiem możliwości pozyskiwania dowodów popełnienia czynu zabronionego. Tymczasem ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej dwóm pozostałym finansowym organom postępowania przygotowawczego, tj. Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej oraz naczelnikowi urzędu celno-skarbowego przyznaje dużo szerszy katalog kompetencji. W określonych sytuacjach może więc zachodzić konieczność wykorzystania szczególnych uprawnień ujętych w Dziale V Rozdziale 5 ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej dla zgromadzenia dowodów przestępstwa skarbowego, właśnie poprzez wskazanie innego organu niż właściwy rzeczowo, do prowadzenia postępowania przygotowawczego. Ogólnie można wskazać, że chodzi o sprawność, skuteczność prowadzonego postępowania, tak aby było prowadzone efektywnie i bezstronnie w zależności od różnorodnych okoliczności występujących w danej sprawie. Organem, który będzie wskazywał w takich sytuacjach organ właściwy do prowadzenia postępowania powinien być Szef Krajowej Administracji Skarbowej, który zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 2 grudnia 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej, jest organem KAS, podległym tylko ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych.

52) art. 134

Zmiana ma charakter dostosowawczy i wynika z faktu, że w art. 85 uchylony został § 3, zaś w art. 93, uchylony został § 1 tego przepisu.

53) art. 137 § 2 pkt 1,4 i art. 137a

Zmiana treści art. 137 § 2 pkt 1 jest spowodowana usunięciem warunku wymagalności z ustawy kodeks karny skarbowy.

Z kolei Wprowadzenie instytucji zrzeczenia się prawa własności stanowi novum w ustawodawstwie karnym, w szczególności w postępowaniu mandatowym, co nie oznacza, że może być oceniane jako radykalne odejście od aktualnych norm i zasad prawnych. Wręcz przeciwnie, stwarza duże możliwości w zakresie poprawy skuteczności funkcjonowania obowiązujących przepisów. Mowa o postępowaniu mandatowym, które nie może być obecnie stosowane w sprawach o wykroczenia, w związku z którymi w razie skazania należałoby orzec przepadek przedmiotów. Praktyka różnie „radzi sobie” z tym problemem, tym niemniej stosowane metody są niewystarczające z punktu widzenia poprawy efektywności postępowania w sprawach o wykroczenia skarbowe, zwłaszcza o charakterze przemytniczym, ale nie tylko. W przypadku ujawnienia handlu wyrobami akcyzowymi, brak jest możliwości poddania sprawcy procedurze wykorzystywanej w związku z przemytem. Wracając do instytucji

wyzbycia się prawa własności należy powiedzieć, że znana jest ona i obecnie. Dla przykładu, Kodeks cywilny w art. 180 dopuszcza wyzbycie się przez właściciela własności rzeczy ruchomej poprzez jej porzucenie z zamiarem wyzbycia się tego prawa. Nie stoi to na przeszkodzie, że zrzeczenie się własności możliwe jest również w innym trybie - ustawowym. Konstytucja wymaga jedynie, aby instytucja taka nie naruszała konstytucyjnych ani prawnomiędzynarodowych zasad poszanowania własności. Z całokształtu owych zasad, zawartych w art. 64 ust. 1-3 Konstytucji (w kontekście gwarancji z art. 21 i z art. 46) wynika, że ewentualna regulacja powinna szanować przede wszystkim wolę właściciela, będącą jedynym w istocie warunkiem skutecznego wyzbycia się prawa. Innymi słowy wyzbycie się własności może nastąpić tylko w sposób, który zapewni właścicielowi swobodę złożenia stosownego oświadczenia woli; nie powinien być wywierany na niego żaden przymus nacisk. Ujęcie na próbie przemytu i zatrzymanie przedmiotów niewątpliwie stawia taką osobę w sytuacji niejako przymusowej, co jednak nie oznacza, że nie posiada ona swobody podejmowania decyzji co do rzeczy, którymi dysponuje. Osoba ujęta na „gorącym uczynku” popełnienia wykroczenia ma oczywiście świadomość, że o losie zatrzymanych przedmiotów rozstrzygnie sąd - jest również w stanie przewidzieć treść rozstrzygnięcia. Sytuacji takiej nie można jednak nazwać „przymusową” w znaczeniu wywierania nacisku na sferę wolitywną sprawy. Tak więc okoliczność, że rzeczy in quaestio zostały zatrzymane przez służby celne lub organy skarbowe, sama z siebie nie powoduje, że ich właściciel nie może rozporządzić prawem własności, a w konsekwencji dokonać ich zrzeczenia. Oczywiście, rozporządzenie to nie może następować w drodze porzucenia przewidzianego w art. 180 k.c. Konieczny jest inny tryb postępowania, uregulowany w ustawie. W związku z tym należy przypomnieć, że na różnicę między sytuacją porzucenia rzeczy a sytuacją będącą skutkiem władczej działalności organu władzy publicznej zwrócił uwagę Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 3 czerwca 2008 r. w sprawie P 4/06 (Dz. U. 2008/100/649), wskazując, że w takiej sytuacji (chodziło o nieodebranie usuniętego samochodu mimo uprzedzenia o możliwości jego utraty) faktycznie dochodzi do przypadku rzeczy, który może zostać orzeczony tylko przez sąd, a nie może być skutkiem działania odpowiednio sformułowanych przepisów ustawy, nawiązujących do art. 180 k.c. Mając powyższe na uwadze, proponuje się wprowadzenie trybu, który stanowiłby odrębną i niezależną od porzucenia rzeczy uregulowanego w Kodeksie cywilnym, instytucję prawną. Nie ma również przeszkód, aby tryb ten, mimo że dotyczy prawa własności, został uregulowany w przepisach ustawy innej, niż Kodeks cywilny; może to być więc Kodeks karny skarbowy. Proponowane w projekcie regulacje zakładają zrzeczenie się przez sprawcę

wykroczenia skarbowego zatrzymanych przedmiotów w rozumieniu art. 29, które nie mogą zostać dopuszczone do obrotu, ponieważ albo nie zostały opatrzone znakami skarbowymi akcyzy, albo nie odpowiadają warunkom dopuszczenia do obrotu w kraju określonym w odrębnych przepisach. Następuje to w formie oświadczenia sprawcy wykroczenia skarbowego będącego właścicielem rzeczy. Podstawą ustalenia przez organ mandatowy, że sprawca czynu zabronionego jest właścicielem zatrzymanych przedmiotów jest jego wcześniejsze oświadczenie, które powinien złożyć na piśmie, w celach dowodowych. Proponuje się również, aby własność rzeczy przechodziła na rzecz Skarbu Państwa z chwilą podpisania stosownego oświadczenia. Mowa o oświadczeniu o zrzeczeniu się własności, co potwierdza materialno-prawny charakter instytucji oddziałującej jednak w sferze procesowej. Ustawowa instytucja wyzbycia się prawa własności znana jest zresztą również polskiemu systemowi prawnemu. Od 11 października 2008 r. właściciel nieruchomości ma możliwość wyzbycia się jej własności w drodze zawarcia odpowiedniej umowy ze Skarbem Państwa, a do 15 lipca 2006 r. właściciel mógł nawet wyzbyć się prawa własności nieruchomości poprzez złożenie odpowiedniego oświadczenia woli w formie aktu notarialnego; prawo własności przechodziło wówczas na Skarb Państwa, zaś po nowelizacji Kodeksu cywilnego w 2003 r. – na gminę. Przepis ten, co prawda został uchylony wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 marca 2005 r. w sprawie K 9/04 (Dz. U. 2005/48/462), jednak nie ze względu na podważenie samej istoty instytucji, lecz dlatego, że prawo własności takiej nieruchomości przechodziło z mocy prawa na gminę, co naruszało niezależność samorządu terytorialnego wymaganą przez art. 165 ust. 2 Konstytucji. Natomiast nieprzerwanie Kodeks cywilny dopuszcza wyzbycie się przez właściciela własności rzeczy ruchomej poprzez jej porzucenie z zamiarem wyzbycia się tego prawa, która to instytucja prawna niewątpliwie ma wiele wspólnego z regulacją proponowaną w art. 137a k.k.s. Warto wspomnieć również o tym, że w myśl art. 199 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Europy (UE) nr 952/2013 r. ustanawiającego unijny kodeks celny, towary nieunijne i towary objęte procedurą końcowego przeznaczenia mogą, za zgodą organów celnych, stać się przedmiotem zrzeczenia na rzecz Skarbu Państwa przez osobę uprawnioną do korzystania z procedury lub - w stosownych przypadkach - przez posiadacza towaru. Wskazuje to w sposób jednoznaczny, że proponowana regulacja spełnia nieporównanie wyższe standardy w zakresie ochrony prawa własności. W art. 137a § 2 in fine przewidziano obligatoryjne niszczenie przedmiotów, których własności zrzekł się sprawca wykroczenia skarbowego. Rozwiązanie to uzasadnia fakt, że będzie to dotyczyło przedmiotów, które nie mogą zostać dopuszczone do obrotu. Spełnienie

warunków, które mogłyby pozwolić na wprowadzenie takich rzeczy do obrotu, będzie albo niemożliwe, albo ekonomicznie zupełnie nieuzasadnione - biorąc pod uwagę okoliczność, iż będziemy mieli do czynienia z niewielkimi ilościami towaru stanowiącymi przedmiot wykroczenia skarbowego. Koszty zniszczenia takich przedmiotów ponosić będzie Skarb Państwa. Nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego kończy postępowanie, dlatego nie jest możliwe dochodzenie, w późniejszym terminie kosztów zniszczenia przedmiotów od sprawcy wykroczenia skarbowego.

54) art. 140 § 1a

Przepis art. 140, który wskazuje okoliczności skutkujące uchynieniem prawomocnego rozstrzygnięcia, jakim jest mandat karny, należało uzupełnić o sytuację, gdy sąd prawomocnie uznał roszczenie osoby, która dochodzi swych praw do przedmiotów, o których mowa w art. 137a § 2, które przeszły na własność Skarbu Państwa. Otwiera to na powrót kwestię odpowiedzialności karnoskarbowej, której przedmiotem są określone rzeczy, a w istocie ich równowartość. W tym czasie rzeczy te zwykle bowiem już nie istnieją, gdyż zostały zniszczone.

55) art. 143 § 1 pkt 1 i 2

Celem zapewnienia spójności systemowej wewnątrz ustawy Kodeks karny skarbowy, najniższą karę grzywny w sprawach o wykroczenia skarbowe, nakładaną w trybie dobrowolnego poddania się odpowiedzialności, należało dostosować do treści zmienionego art. 48 § 1 k.k.s. zgodnie z którym najniższa kara grzywny wynosi jedną dwudziestą minimalnego wynagrodzenia. Usunięto również warunek, aby kwota, będąca należnością publicznoprawną uszczuploną czynem zabronionym, która sprawca ma obowiązek wpłacić, była wymagalna.

56) art. 145 § 1

Proponowana zmiana polega na wyeliminowaniu fragmentu przepisu „zamiast aktu oskarżenia”. Obecne brzmienie, które stanowi, że w razie wystąpienia przez sprawcę o zezwolenie na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności finansowy organ postępowania przygotowawczego może zamiast aktu oskarżenia wnieść niezwłocznie do sądu wniosek o udzielenie takiego zezwolenia, interpretowane jest jako zakaz występowania z wnioskiem o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności przez finansowy organ postępowania przygotowawczego w sprawach, w których postępowanie nadzoruje prokurator. Nowe

brzmienie przepisu usuwa wspomniane wątpliwości interpretacyjne i pozwole finansowym organom postępowania przygotowawczego występować z takim wnioskiem jeżeli uzna, że zachodzą ku temu przesłanki. Jest to zgodne z pozostałymi przepisami, które określają tzw. przesłanki negatywne do zastosowania tego środka karnego oraz warunki jakie musi spełnić sprawca aby finansowy organ postępowania przygotowawczego mógł wnieść do sądu wniosek o udzielenie zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności. Zdaniem projektodawcy, uprawnienie do wystąpienia przez finansowy organ postępowania przygotowawczego z takim wnioskiem do sądu powinno być uzależnione wyłącznie od spełnienia przesłanek pozytywnych i braku przeszkód.

57) art. 146 § 1

Proponowane brzmienie jest konsekwencją szerszych zmian w zakresie sposobu naprawienia „szkody” wyrządzonej przez sprawcę w mieniu wierzyciela daninowego. Polegają one na możliwości wyrównania uszczerbku finansowego poprzez uiszczenie kwoty w wysokości uzgodnionej z oskarżycielem. W przypadku instytucji uregulowanej m.in. w art. 146 (d.p.o.), zakres uzgodnienia nie będzie mógł dotyczyć wysokości kwoty należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym, a jedynie należności ubocznych lub kar sankcyjnych. Podejrzany, aby mógł skorzystać z możliwości dobrowolnego poddania się odpowiedzialności, musi wpłacić kwotę stanowiącą wyrównanie uszczerbku finansowego - oczywiście jeżeli wcześniej należność publicznoprawna nie została zapłacona.

58) art. 147

Również zmiana art. 147 k.k.s. ma na celu usunięcie wątpliwości interpretacyjnych co do możliwości stosowania środka karnego w postaci dobrowolnego poddania się odpowiedzialności przez finansowy organ postępowania w sprawach, w których postępowanie przygotowawcze jest nadzorowane przez prokuratora. Polega ona na jednoznacznym wskazaniu, że zażalenie na postanowienie odmawiające wniesienia wniosku o udzielenie zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności rozpoznaje prokurator albo organ nadrzędny nad finansowym organem postępowania przygotowawczego, w zależności kto sprawuje nadzór nad danym postępowaniem. Dotychczas w praktyce kwestia ta była przedmiotem kontrowersji.

59) art. 150 § 1

Jest to zmiana wyłącznie techniczna i ma na celu poprawienie błędnego odesłania w treści art. 150 § 1 k.k.s. Obecnie recepcja dotyczy art. 214 § 6 k.p.k., a prawidłowo przepis ten powinien odsyłać do art. 214 § 7 k.p.k. Z kolei w § 2 termin „organ dochodzenia”, zastąpiono terminem: organ postępowania przygotowawczego, celem ujednolicenia terminologii stosowanej na gruncie całej ustawy

60) art. 151a § 2 pkt 4

Zmiana w art. 151a § 2 pkt 4 ma charakter redakcyjny i polega na zamianie wyrazu „zarządzi” na wyraz „postanowi”. Ma to na celu zapewnienie poprawności legislacyjnej tego przepisu, albowiem w kwestii wszczęcia śledztwa wydaje się postanowienie, a nie zarządzenie.

61) art. 153 § 1

Pomiędzy treścią art. 153 § 1 a przepisem art. 310 § 2 k.p.k., które to przepisy regulują materię terminów prowadzenia postępowania przygotowawczego oraz organów, które decydują o czasie jego trwania, istnieje sprzeczność polegająca na tym, że w myśl ostatniego z tych przepisów, przedłużenie śledztwa na dalszy czas oznaczony, powyżej okresu trzech miesięcy do roku dokonuje – w przypadku śledztwa nadzorowanego przez prokuratora – ten prokurator, a gdy prokurator sam prowadzi śledztwo, decyzję o jego przedłużeniu podejmuje prokurator bezpośrednio przełożony. Postanowienie o przedłużeniu śledztwa trwającego powyżej roku, wydaje prokurator nadrzędny nad prokuratorem, który prowadzi śledztwo lub je nadzoruje. Z treści art. 153 § 1 wynika, że decyzję o przedłużeniu co prawda dochodzenia, niemniej nadzorowanego przez prokuratora oraz tego, które sam prowadzi, wydaje prokurator bezpośrednio przełożony. Brak jest dostatecznych racji za utrzymywaniem takiego rozróżnienia, dlatego proponuje się, aby decyzję o przedłużeniu dochodzeni nadzorowanego przez prokuratora, również i on podejmował.

62) art. 154a

Zmiana art. 154a służy z kolei dostosowaniu tego przepisu do aktualnego brzmienia art. 321 k.p.k. i polega na usunięciu wyrazu „się” po wyrazie „zaznajomienia”. Z treści art. 321 k.p.k. wynika bowiem, że obecnie strony są zaznajamiane z materiałami postępowania, a nie zaznajamiają się z nimi samodzielnie.

63) art. 155 § 1 i 7

Aktualna treść przepisu rodzi wątpliwości, ponieważ może sugerować, że środek karny w postaci dobrowolnego poddania się odpowiedzialności nie może być stosowany przez

finansowy organ postępowania przygotowawczego w sprawie, w której prowadził on śledztwo oraz w sprawie o przestępstwo skarbowe, w której prowadził dochodzenie objęte nadzorem prokuratura. Proponowana treść art. 155 § 1 wątpliwości te usuwa stanowiąc, że również w sprawie, w której finansowy organ postępowania przygotowawczego prowadzi śledztwo, może on wystąpić z wnioskiem o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności. Jakkolwiek będą to wyjątkowe sytuacje, to wnioskując a maiori ad minus, finansowy organ postępowania przygotowawczego może wystąpić z wnioskiem również wtedy, gdy prowadzi dochodzenie nadzorowane przez prokuratora. Ponadto z obecnej jego treści proponuje się usunąć zapis „ze wskazaniem, jaki materiał dowodowy przedstawiono stronom podczas czynności, o której mowa w art. 154a, jako przekazywany do sądu wraz z aktem oskarżenia”. Powodem jest fakt, że od dnia 15 kwietnia 2016 r. przepis art. 154a k.k.s. uzyskał nowe brzmienie, jednak ustawodawca nie zmienił równocześnie w odpowiedni sposób treści art. 155 § 1 k.k.s. i obecnie cytowany powyżej fragment jest martwym zapisem, ponieważ w ramach czynności z art. 154a k.k.s. strony są zapoznawane z całym materiałem postępowania przygotowawczego, a do sądu wraz z aktem oskarżenia przesyła się akta sprawy. Dodatkowo, proponuje się przywrócenie finansowym organom postępowania przygotowawczego możliwości samodzielnego wnoszenia aktów oskarżenia w sprawach, w których prowadziły one dochodzenia objęte nadzorem prokuratora. Obecny stan prawny został wprowadzony w wyniku nowelizacji ustawy od dnia 1 lipca 2015 r. Natomiast do tego czasu obowiązywał jasny i klarowny podział kompetencji w zakresie wnoszenia aktu oskarżenia. Mianowicie w sprawach, w których finansowy organ postępowania przygotowawczego prowadził śledztwo, sporządzał on tylko akt oskarżenia, który zatwierdzał i wносił do sądu prokurator. W sprawach zaś, w których finansowy organ postępowania przygotowawczego prowadził dochodzenie, samodzielnie wносił on do sądu akt oskarżenia, zawiadamiając o tym prokuratora, przez przesłanie mu odpisu tego aktu we wszystkich sprawach o przestępstwa skarbowe oraz w sprawach o wykroczenia skarbowe, które były objęte jego nadzorem. Biorąc pod uwagę profesjonalizm i specjalizację finansowych organów postępowania przygotowawczego w sprawach karnych skarbowych, proponuje się przywrócić wspomniany podział w zakresie uprawnień do wnoszenia aktu oskarżenia, jaki obowiązywał do dnia 1 lipca 2015 r. Zgodnie z zamierzeniem, w sprawach, w których finansowy organ postępowania prowadził śledztwo, będzie on sporządzał jedynie akt oskarżenia i przysyłał prokuratorowi, który będzie go zatwierdzał i wносił do sądu. Natomiast w sprawach, w których finansowy organ postępowania przygotowawczego prowadził dochodzenie, będzie znajdował

zastosowanie przepis art. 155 § 4 k.k.s., zgodnie z którym samodzielnie wnosi on akt oskarżenia do sądu. Należy mieć przy tym na uwadze, że w przypadkach, gdy finansowy organ postępowania przygotowawczego prowadzi dochodzenie pod nadzorem prokuratora, może on w ramach sprawowanego nadzoru zastrzec do swojego wykonania każdą czynność dochodzenia, czyli również wniesienie aktu oskarżenia do sądu. Zmiana treści art. 155 § 7 wynika z proponowanej zmiany art. 24 § 5 k.k.s., w którym to przewidziano możliwość orzeczenia zwrotu równowartości korzyści majątkowej.

64) art. 156

Zmodyfikowanie brzmienia przepisu art. 156 k.k.s. ma służyć uproszczeniu stosowania instytucji dobrowolnego poddania się karze i dlatego wzorem rozwiązań obowiązujących w procedurze karnej w art. 335 § 1 k.p.k., również w Kodeksie karnym skarbowym proponuje się wprowadzenie samodzielnego wniosku o skazanie (zastępującego akt oskarżenia). Warunkiem wystąpienia z takim wnioskiem jest przyznanie się podejrzanego „do winy” oraz to, aby w świetle jego wyjaśnień okoliczności popełnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego nie budziły wątpliwości, zaś jego postawa wskazywała, że cele postępowania zostaną osiągnięte. Wówczas prokurator lub finansowy organ postępowania przygotowawczego może zaniechać przeprowadzenia dalszych czynności dowodowych i zamiast z aktem oskarżenia, wystąpić do sądu z wnioskiem o wydanie na posiedzeniu wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonym kar lub innych środków przewidzianych za zarzucane mu przestępstwo skarbowe lub wykroczenie skarbowe. Uzgodnienie może obejmować także wydanie określonego rozstrzygnięcia w przedmiocie poniesienia kosztów procesu.

Pewnego rodzaju nowością jest wprowadzenie regulacji modyfikującej jedną z istotniejszych przesłanek stosowania instytucji skazania bez rozprawy, jaką jest wyrównanie szkody w dochodach Skarbu Państwa. W myśl znowelizowanego § 3 warunkiem wystąpienia z wnioskiem o dobrowolne poddanie się karze będzie uiszczenie uszczuplonej należności publicznoprawnej w sposób i w zakresie uzgodnionym z oskarżycielem. Jest to kluczowe rozwiązanie mające uelastyczyć procedurę i ułatwić rozbić solidarność sprawców. Obecnie, jeżeli jeden z nich chciałby dobrowolnie poddać się karze musi zapłacić w całości uszczuploną należność publicznoprawną. W praktyce organów ścigania zmiana ta może usprawnić postępowanie w sprawach złożonych podmiotowo. Nadto zmiana § 2 pkt 1 jest wynikiem dodania, ustawą z dnia 1 grudnia 2016 o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz

niektórych innych ustaw, art. 37 § 2a, który przewiduje nową okoliczność wyłączającą stosowanie nadzwyczajnego obostrzenia kary. Jest również konsekwencją proponowanej zmiany treści art. 38 § 3, do której odwołuje się przedmiotowy przepis. Zasadnicze argumenty za utrzymaniem, a nawet rozszerzeniem zakresu stosowania wszelkiego rodzaju instytucji pozwalających na łagodniejsze traktowanie sprawców skruszonych oraz takich, którzy wyrównali uszczerbek publicznoprawny, zostały przedstawione w związku z uzasadnieniem zmian w art. 26 i 41, które to przepisy opierają się na założeniu, że jednym z warunków stosowania metody degresji jest wyrównanie uszczerbku w dochodach wierzycieli daninowych. Przepis art. 156 idzie o krok dalej. W myśl § 3 tego przepisu, sąd będzie mógł wydać wyrok skazujący również wtedy, gdy należność publicznoprawna uszczuplona czynem zabronionym nie została zwrócona „pokrzywdzonemu”. Niewątpliwie decyzja taka będzie musiała być podjęta po wysłuchaniu stanowiska oskarżyciela publicznego. Nie zmienia to faktu, że taka regulacja może w znaczący sposób przyczynić się do rozbicia solidarności przestępczej i usprawnienia postępowania.

65) art. 157 § 2

Zmiana proponowana w tym przepisie wprowadza określenie „finansowy organ postępowania przygotowawczego” zamiast obecnego „finansowego organu dochodzenia”. Ma to na celu dostosowanie nomenklatury użytej w treści tego przepisu do używanej w innych przepisach Kodeksu karnego skarbowego.

66) art. 161 § 1

Również zmiana proponowana w treści art. 161 § 1 k.k.s. ma służyć uelastycznieniu przesłanek korzystania z instytucji pozwalających na szybkie i sprawne rozpoznawanie spraw karnych skarbowych. Obligatoryjne warunkowanie przez sąd możliwości uwzględnienia wniosku oskarżonego o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia postępowania dowodowego tym, by sprawca w całości uiszczył należność publicznoprawną uszczuploną czynem zabronionym, eliminuje w istocie tę instytucję z praktyki w sprawach złożonych podmiotowo. Sprawca, który zamierzałby skorzystać z dobrodziejstwa ustawy, zmuszony jest bowiem uiszczyć całą należność – także za współdziałających w popełnieniu czynu zabronionego. Ogranicza to użyteczność tej instytucji również dlatego, że kwestia kto jest podatnikiem zobowiązanym do uiszczenia określonych należności podatkowych jest regulowana przez prawo podatkowe. Komplikuje to stosowanie instytucji z art. 387 § 1 k.p.k. w sprawach, w których występuje współsprawstwo, ale tylko jeden ze współdziałających w świetle

przepisów prawa podatkowego jest podatnikiem zobowiązanym do uiszczenia uszczuplonego podatku. W związku z tym proponuje się odejście od obligatoryjnego uzależniania uwzględnienia wniosku oskarżonego, o którym mowa w art. 387 § 1 k.p.k., od uiszczenia wymagalnej należności publicznoprawnej w całości w wyznaczonym terminie, na rzecz fakultatywności oraz umożliwienia sądowi określenia sposobu i zakresu jej uiszczenia, a także wyznaczenia terminu.

67) art. 163

Zmiana treści art. 163 ma charakter dostosowawczy i wynika z proponowanej zmiany art. 24 § 5 k.k.s., w którym to przewidziano możliwość orzeczenia zwrotu również równowartości korzyści majątkowej. W konsekwencji katalog rozstrzygnięć, jakie powinno zawierać orzeczenie kończące postępowanie należało w odpowiedni sposób uzupełnić.

68) art. 163b

Dodanie przepisu art. 163b jest konsekwencją nowej regulacji zamieszczonej w art. 15 § 5, który to przepis stanowi materialnoprawną podstawę dokonania wpłaty kwoty należności publicznoprawnej uszczuplonej czynem zabronionym. Wpłata taka dokonywana będzie w razie wydania wyroku warunkowo umarzającego postępowanie, warunkowego zawieszającego wykonanie kary oraz skazania na karę ograniczenia wolności, w miejsce kary pozbawienia wolności (art. 41 § 2 i art. 26 § 2). W tych przypadkach sąd zobowiązywał będzie sprawcę do uiszczenia całości uszczerbku, w wysokości wskazanej przez oskarżyciela. Po wykreśleniu warunku wymagalności, kwota ta będzie wyrazem swoistego kompromisu, zawartego pomiędzy oskarżycielem, a podejrzanym (oskarżonym). Tylko wtedy, gdy dojdzie do zawarcia takiej „ugody”, która stanowić będzie nieformalne zwięźczenie negocjacji (oczywiście, może być przedłożona sądowi również w formie pisma procesowego, co nie wyklucza zgłoszenia ustnie do protokołu), sąd będzie mógł wydać wyrok warunkowo umarzający postępowanie lub inny, o którym była wyżej mowa. Dotyczy to także wniosku o dobrowolne poddanie się odpowiedzialności i dobrowolnego poddania się karze. Różnica polega na tym, że tryb ten zawiera bardziej sformalizowane reguły uzgodnień podejrzanego z oskarżycielem. Sąd będzie mógł zobowiązać oskarżonego do uiszczenia określonej kwoty tytułem uiszczenia uszczuplonej należności publicznoprawnej także w razie skazania bez rozprawy (art. 156) lub wydania wyroku bez prowadzenia postępowania dowodowego (art. 161). We wszystkich tych przypadkach sąd będzie zobowiązany doręczyć odpis orzeczenia organowi podatkowemu, na rzecz którego została lub powinna zostać uiszczona kwota

w wysokości wcześniej uzgodnionej. Zatem w związku z projektowanym odejściem od cechy „wymagalności” uszczuplonej należności publicznoprawnej, zachodzi potrzeba zabezpieczenia ryzyka zwrotu wpłaty uszczuplonej należności publicznoprawnej, przez organ podatkowy, na podstawie przepisów ogólnego prawa podatkowego. Projektowane zmiany umożliwiają bowiem wpłatę uszczuplonej należności publicznoprawnej w wysokości ustalonej przez organy ścigania zanim na gruncie przepisów podatkowych zaistnieje tytuł prawny do wpłaty należności publicznoprawnej (np. rozstrzygnięcie organu podatkowego). W związku z powyższym z jednej strony organy ścigania powinny stosować jednolite zasady opisu tytułu wpłaty, określające stałe elementy, które pozwolą organom podatkowym powiązać ww. wpłatę ze skonkretyzowanym obowiązkiem podatkowym lub orzeczeniem sądu karnego. Z drugiej zaś te same elementy powinny co do zasady zawierać orzeczenie sądu karnego.

Wydaje się, że dla możliwości powiązania tytułu wpłaty z orzeczeniem karnym kluczowe znaczenie, poza oznaczeniem uszczuplonej należności publicznoprawnej (wysokość, rodzaj podatku, okres za który wystąpiło uszczuplenie m-c/rok), będzie miało oznaczenie danych identyfikacyjnych podatnika, którego to uszczuplenie dotyczy (NIP/PESEL, nazwa i adres). Elementy te powinny być obligatoryjne zarówno dla tytułu wpłaty (opis tytułu można ustalić w ramach jednolitych wytycznych dla organów ścigania), jak i orzeczenia sądu karnego, doręczanego organowi podatkowemu. Rozwiązanie takie powinno zabezpieczyć możliwość zatrzymania wpłaconej kwoty przez organy podatkowe w okresie od jej uiszczenia przez sprawcę do wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie o przestępstwo skarbowe, a także umożliwić jej powiązanie ze skonkretyzowanym zobowiązaniem na gruncie ogólnego prawa podatkowego.”.

69) art. 165

Zmiana art. 165 k.k.s. ma na celu uporządkowanie kwestii obecności na rozprawie odwoławczej prokuratora i finansowego organu postępowania przygotowawczego. Obecnie przepis art. 165 k.k.s. w zw. z art. 157 § 1 k.k.s. przewiduje obowiązkowy udział finansowego organu postępowania przygotowawczego w rozprawie odwoławczej, jeżeli to ten organ wniósł akt oskarżenia w sprawie o przestępstwo skarbowe. Jednocześnie na zasadach ogólnych przepis art. 450 § 1 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. zobowiązuje do takiego udziału prokuratora, nawet jeśli nie wniósł on aktu oskarżenia w danej sprawie. Należy uznać, że dla zapewnienia ochrony interesów finansowych Skarbu Państwa wystarczający jest obowiązkowy udział w rozprawie

odwoławczej tylko jednego oskarżyciela publicznego, mianowicie tego który wnosił akt oskarżenia.

70) art. 171 pkt. 3

Dodany przepis pkt 3 do art. 171 k.k.s. dotyczy sytuacji, gdy do sądu wpływa akt oskarżenia z wnioskiem o rozpoznanie sprawy w postępowaniu w stosunku do nieobecnych. W aktualnym stanie prawnym nie istniał zakaz wydawania w tego rodzaju sprawach wyroku nakazowego co powodowało, że sądy rozmaicie interpretowały ową „lukę” prawną. Przyjęcie poglądu, w myśl którego jest to dopuszczalne sprawia jednak, że niemal automatycznie wyrok nakazowy podlegał zaskarżeniu przez obrońcę, który w tym trybie jest wyznaczany z urzędu. W rezultacie sprawa musiała być ponownie rozpoznawana, powodując niepotrzebne koszty, związane nie tylko z jej rozpoznawaniem przez sąd, ale dodatkowo koszty związane z czynnościami obrońcy. Dodany przepis wyjaśnia te kwestie stanowiąc, że w sprawach prowadzonych w trybie w stosunku do nieobecnych, wydawanie wyroków nakazowych jest niedopuszczalne.

71) art. 179 § 7

W wyniku wprowadzenia trybu zrzeczenia się własności przedmiotów stanowiącego warunek prowadzenia postępowania mandatowego, należy określić organy właściwe do wykonania zniszczenia przedmiotów objętych tym zrzeczeniem. Proponowana regulacja odwołuje się do już ustalonego katalogu organów wykonujących orzeczenia w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe. I tak, podstawowym organem dokonującym zniszczenia przedmiotów będzie naczelnik urzędu skarbowego (na mocy odesłania do odpowiedniego stosowania art. 179 § 1). Natomiast w przypadku, gdy przedmioty wykroczenia skarbowego objęte zrzeczeniem będą miały status towarów nieunijnych (odpowiednie stosowanie art. 179 § 5), bądź zrzeczenie się nastąpi w sprawie o wykroczenie skarbowe prowadzonej przez naczelnika urzędu celno-skarbowego (odpowiednie stosowanie art. 179 § 6), właściwym do wykonania zniszczenia przedmiotów będzie naczelnik urzędu celno-skarbowego.

72) art. 179a § 1a i 2

W związku z wprowadzeniem trybu zrzeczenia się własności przedmiotów w wyniku popełnienia wykroczenia skarbowego, należy art. 179 a uzupełnić o przepis materialny poprzez dodanie § 1a wskazujący, iż zniszczenie przedmiotów następuje w przypadkach

przewidzianych w Kodeksie karnym skarbowym, a zatem obejmującym nie tylko przypadki zniszczenia w wykonaniu orzeczenia sądu, a le również w następstwie zrzeczenia się własności przedmiotów w postępowaniu mandatowym, a także uzupełnić delegację ustawową z art. 179a § 2 k.k.s. w taki sposób, aby rozporządzenie wydane na jej podstawie dotyczyło również przedmiotów, których zrzekł się sprawca wykroczenia skarbowego. W zdecydowanej większości takimi rzeczami są bowiem nielegalne wyroby tytoniowe, które podlegają obligatoryjnemu przypadkowi i zniszczeniu.

73) art. 180 § 1

Zmiana jest konsekwencją proponowanej regulacji z art. 131 § 5. Projektodawca konsekwentnie stoi na stanowisku, że obowiązek zwrotu korzyści majątkowej, którą uzyskał podmiot odpowiedzialny posiłkowo lub osoba trzecia, nie jest środkiem karnym. Wyrazem tego jest zmiana w treści art. 180 § 1, który reguluje tryb dokonywania zabezpieczenia i prowadzenia egzekucji.

74) art. 185 § 1

Zmiana treści art. 185 § 1 k.k.s. podyktowana jest potrzebami praktyki, która wskazuje na nieprawidłowości w wykonywaniu kary grzywny. Z zasady kara powinna być wykonywana w takiej formie w jakiej orzekł sąd. Formy zastępcze nie mogą być nadużywane przez sprawców, którzy dążą do wykonania kary mniej dolegliwej. Taka praktyka wytworzyła się w związku z określeniem maksymalnego czasu wykonywania pracy społecznie użytecznej na zbyt niskim poziomie. W praktyce orzeczniczej skazani unikają zapłaty grzywien doprowadzając do wykonania kary w formie pracy społecznie użytecznej, której maksymalny czas wynosi obecnie 3 miesiące. Z drugiej strony, w wielu przypadkach (niewielkich grzywnach) taki sposób wykonania kary niepotrzebnie angażuje organy postępowania wykonawczego. Ponadto, proponowane nowe brzmienie art. 185 § 1 k.k.s. wyraźnie wskazuje, że przepis ten stosuje się tylko w sprawach o wykroczenia skarbowe.

75) art. 186 § 1

Zmiana treści art. 186 § 1 k.k.s. usuwa wątpliwości jakie pojawiają się w praktyce, czy przepis ten dotyczy orzekania wyłącznie w sprawach o wykroczenia skarbowe, czy też powinien być stosowany także w sprawach o przestępstwa skarbowe. Proponowane nowe brzmienie art. 186 § 1 k.k.s. usuwa te wątpliwości wyraźnie wskazując, że przepis ten stosuje się wyłącznie do spraw o wykroczenia skarbowe.

76) art. 188

Zmiana w art. 188 polegająca na wykreśleniu terminu „wymagalność” ma charakter dostosowawczy, będąc wynikiem usunięcia tego warunku z ustawy Kodeks karny skarbowy.

Art. 2

Z chwilą wejścia w życie art. 107 § 4a, dodanego ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U.2015.396), powstał stan prawny, który niewątpliwie wymaga interwencji ustawodawcy. Przepis ten bowiem stanowi, że w razie skazania na karę grzywny zatarcie skazania następuje z mocy prawa z upływem roku od wykonania lub darowania kary albo przedawnienia jej wykonania. Zgodnie z art. 20 § 1, przepis ten stosuje się do przestępstw skarbowych. Tym czasem w myśl art. 52 § 1 Kodeksu karnego skarbowego, orzeczenie kary lub środka karnego wymienionego w art. 47 § 2 pkt 2 i 3 uważa się za niebyłe z upływem dwóch lat od wykonania, darowania albo przedawnienia ich wykonania, chyba że kodeks stanowi inaczej. W konsekwencji, zatarcie skazania kary grzywny orzeczonej w sprawie o wykroczenie karnoskarbowe ulega zatarcu po upływie dwukrotnie dłuższego okresu niż zatarcie kary grzywny orzeczonej za przestępstwo karnoskarbowe. Ponieważ wprowadzenie takich samych okresów zatarcia skazania w sprawach o przestępstwa i wykroczenia karnoskarbowe wydaje się również sprzeczne z zasadą racjonalności, jedynym rozwiązaniem jest uchylenie przepisu, który nadmiernie skracza termin zatarcia skazania na karę grzywny orzeczonej za przestępstwo. W konsekwencji proponuje się powrócić do stanu, jaki obowiązywał do dnia 21 marca 2015 r. dokonując stosownej nowelizacji art. 107 Kodeksu karnego.

Art. 3

Konsekwencją wprowadzenia do Kodeksu karnego skarbowego nowych przestępstw a także uchylenia niektórych z nich jest konieczność dokonania zmian redakcyjnych (wynikowych) w art. 16 ust. 2 pkt 1, 3 i 4 w ustawie z dnia 28 października 2002 roku - o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. z 2019r, poz. 628).

Art. 4 – 11

Przepisy art. 4 i 5 ustawy regulują zagadnienia międzyczasowe związane z wejściem w życie przepisów zmieniających okresy przedawnienia karalności i zatarcia skazania czynów zabronionych określonych w Kodeksie karnym skarbowym i w Kodeksie karnym.

Przewidziano w tym zakresie ogólną klauzulę stosowania ustawy nowej do czynów popełnionych i kar orzeczonych przed dniem wejścia w życie ustawy, chyba że okresy przedawnienia lub zatarcia skazania już upłynęły. Przedawnienie i zatarcie skazania nie stanowią podmiotowego prawa konstytucyjnego, z punktu widzenia Konstytucji nie istnieje choćby ekspektatywa takiego prawa. Sprzeczne z Konstytucją byłoby jedynie przywrócenie biegu terminu przedawnienia lub zatarcia skazania, który upłynął przed dniem wejścia w życie ustawy (por. np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 maja 2004 r., SK 44/03, OTK 2004, z. 5, poz. 46). Z tego względu proponuje się posłużenie ogólną klauzulą stosowania przepisów o terminach przedawnienia i zatarcia skazania wprowadzonych niniejszą ustawą również w tych sprawach, w których terminy te biegą w dniu wejścia w życie ustawy.

Przepis art. 6 petryfikuje skuteczność czynności procesowych dokonanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli dokonano ich z zachowaniem przepisów dotychczasowych. Ma to zapobiec konieczności ewentualnego powtarzania tych czynności w sytuacji, gdy zmieniły się według nowej ustawy warunki modalne ich dokonania.

Intertemporalne przepisy o charakterze procesowym otwiera unormowanie przepisu art. 7, który przewiduje ogólną regułę stosowania prawa nowego (*lex nova*), zwaną też regułą bezpośredniego stosowania ustawy nowej albo regułą „chwytania w locie”. Charakter i wycinkowy zakres wprowadzanych zmian nie wymaga bowiem prowadzenia postępowań od początku z uwagi na wejście w życie ustawy.

Przepis art. 8 reguluje sytuacje międzyczasowe związane z nowym reżimem wykonywania zabezpieczenia i egzekucji środka karnego zwrotu korzyści majątkowej lub jej równowartości. Zgodnie z art. 180 § 1 k.k.s. w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosowane będą w tym zakresie przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Przepis międzyczasowy przewiduje, aby wszczęte już postępowania do ich zakończenia toczyły się według przepisów dotychczasowych.

W nowelizacji proponuje się, aby przepis art. 114a k.k.s., stanowiący odrębną podstawę do zawieszenia postępowania, nie był stosowany w odniesieniu do postępowań przed sądem. W związku z tym należało uregulować sytuacje postępowań sądowych, które przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zostały zawieszone na podstawie tego przepisu. Zgodnie z art. 9 proponuje się, by postępowania sądowe zawieszone na podstawie tego przepisu podjąć

w terminie 30 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, chyba że zachodzi inna podstawa zawieszenia postępowania.

Przepis art. 10 nakazuje dokonanie pouczeń zgodnie z nowo wprowadzonymi zasadami w odniesieniu do interwenienta oraz podmiotu, o którym mowa w art. 24 § 5 k.k.s. Pouczeń tych nie przewidują bowiem aktualnie obowiązujące unormowania. Relevantną chwilą dla ich dokonania jest pierwsze przesłuchanie tych podmiotów, w toku którego dokonywane są pouczenia. W tych warunkach sąd albo właściwy organ postępowania przygotowawczego dokonuje pouczeń na piśmie niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Z uwagi na konieczność zachowania stabilności orzeczeń w związku z zasadą niepodważalności decyzji procesowych przewiduje się w art. 11 niestosowanie przesłanki negatywnej wydania wyroku nakazowego określonej w art. 171 pkt 3 k.k.s. do wyroków nakazowych wydanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Przepis art. 12 zachowuje korzystniejsze zasady dla skazanego związane z wykonywaniem kar grzywnien, które zostały określone w art. 185 § 1 k.k.s. w brzmieniu dotychczasowym – do czasu zakończenia wykonania tych kar.

Przepis art. 13 zawiera ogólną zasadę wykładniczą, nakazującą stosowanie w razie wątpliwości do postępowania karnego skarbowego ustawy nowej jako odpowiadającej aktualnej woli ustawodawcy.

Projektodawca postanowił, że wejdzie ona w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia. Do tego czasu należy przygotować oraz wydać akty wykonawcze, w szczególności dotyczy to rozporządzenia z art. 120 § 5. Z kolei przepisy wydane na podstawie art. 179a § 2 pozostaną jednak w mocy przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy do czasu wydania nowego rozporządzenia, co jest okresem w zupełności wystarczającym.

Zakres projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) projektowana ustawa nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.

Stosownie do art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646, z późn. zm.) przeprowadzono ocenę przewidywanego wpływu projektowanej

ustawy na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, jednak mając na uwadze zakres przedmiotowy i podmiotowy przedstawionych propozycji w kontekście estymacji ich oddziaływania na otoczenie zewnętrzne, uregulowania te trudno jest przełożyć na wymierne dane statystyczne. Z uwagi na fakt, iż poziom przestępczości skarbowej jest uzależniony od wielu czynników, w tym prawno-ekonomicznych, politycznych i społecznych, dlatego należy uznać go za materię niepoliczalną w kontekście konkretnego wskaźnika na przyszłość.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny oraz na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości w zakładce „Projekty aktów prawnych – prawo karne”.